TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 1

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 2

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 3

«Τίς εἰμὶ Κύριε;»

Σειρά: «Πνοή» ἀριθμ. 9

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 4

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 5

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

«Τίς εἰμὶ Κύριε;»

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2017

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 6

«Τίς εἰμὶ Κύριε;»

Κείμενον:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς
Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Copyright: Ἱερά Μητρόπολις
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Λεωφόρος Φορμίωνος 83 - 161 21 Καισαριανή
Τηλ. 210.72.24.123

www.imkby.gr (e-mail) info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-89-7

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 7

Περιεχόμενα

Πρόλογος 9

Α΄. ΑΛΙΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ 11

Β΄. ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΙΜΝΗΣ 17

1. Ποιμένες τοῦ λογικοῦ Ποιμνίου 17
2. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Καλὸς Ποιμένες 19
3. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν καλῶν Ποιμένων 26
4. Πρόβατα χωρὶς καὶ μὲ Ποιμένα 27
5. Οἱ κακοὶ Ποιμένες 31

Γ΄. ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ 39

1. Οἱ γεωργοὶ τοῦ ἀμπελῶνος 39
2. Οἱ παραβολὲς τοῦ Κυρίου γιὰ τοὺς γεωργούς 41
3. «Ὁ κερδίζων ψυχάς» 45

Δ΄. ΟΙΚΟΔΟΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ 49

α΄. Ἡ Ἐκκλησία, ἡ πνευματικὴ οἰκοδομὴ τοῦ Θεοῦ 49
β΄. Οἱ οἰκοδόμοι τῆς Ἐκκλησίας 51
γ΄. Οἰκοδομώντας τὸν Ναὸ τοῦ Σώματος 63
δ΄. Ὁ Ναὸς τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ 65
ε΄. Ὁ Ναὸς τοῦ σώματος τοῦ πιστοῦ 68

Ε΄. ΥΠΗΡΕΤΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΘΕΟΥ 77

Ἐπίλογος 89

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 8

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 9

Πρόλογος

Ἡ ἱερωσύνη ἀσκεῖται ἀπὸ τοὺς φορεῖς της ὡς ὑπηρεσία, μαρτυρία, ἀποστολή, διακονία καὶ ἐργασία γιὰ τὸν Θεό.

Στὴν Ἁγία Γραφὴ τίθενται οἱ προϋποθέσεις καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ τρόπου ἀσκήσεως ὅλων αὐτῶν τῶν ἔργων.

Στὴν μικρὴ αὐτὴ ἐργασία ἐπισημαίνουμε, γιὰ ὅσους ἀσκοῦν ἱερατικὰ καθήκοντα, τὶς ἀρχὲς καὶ τὰ ὅριά τους, ὥστε ἡ ὑπηρεσία τους νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτη καὶ εὐάρεστη στὸν Θεὸ καὶ εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Θὰ ἀναφερθοῦμε σὲ χαρακτηρισμοὺς ποὺ ἀφοροῦν τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι σχετίζονται μὲ τὴν διακονία τους καὶ τὴν ἀποστολή τους στὴν Ἐκκλησία καὶ ἀναφέρονται στὴν ἁγία Γραφὴ γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ἀποκτήσουμε μεγαλύτερη αὐτογνωσία.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 10

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀναφερόμενος στοὺς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου τοὺς ἀπεκάλεσε:

ΑΛΙΕΙΣ, ΠΟΙΜΕΝΕΣ, ΕΡΓΑΤΕΣ, ΟΙΚΟΔΟΜΟΥΣ, ΥΠΗΡΕΤΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥΣ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΘΕΟΥ

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Ἔγραφα στὴν Καισαριανὴ
τὴν Δευτέρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
5 Ἰουνίου 2017

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 11

Α΄. ΑΛΙΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, πρὶν κληθοῦν νὰ ἀναλάβουν τὴν ἀποστολὴ ποὺ τοὺς ἀνέθεσε ὁ Κύριος, ἦσαν ἁλιεῖς[1].

Καλώντας τοὺς ἀποστόλους Πέτρο καὶ Ἀνδρέα νὰ Τὸν ἀκολουθήσουν, εἶπε: *«Δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ἡμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων»*[2]. Ἰδιαιτέρως στὸν Πέτρο διευκρίνησε ὅτι *«ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν»*[3]. Οἱ Ἀπόστολοι κλήθηκαν ἀπὸ ἁλιεῖς ἰχθύων νὰ γίνουν ἁλιεῖς ψυχῶν.

Ὁ Κύριός μας δὲν χρησιμοποίησε τυχαίως αὐτὸν τὸν χαρακτηρισμό, ἀλλὰ μ᾽ αὐτὸ τὸν τρόπο τοὺς ζήτησε τὴν τέχνη ποὺ ἀσκοῦσαν ἁλιεύοντας ἰχθεῖς στὴν θάλασσα (καὶ κατὰ κυριολεξία στὴν λίμνη Γεννησαρὲτ ἢ Τιβεριάδος ἢ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας), νὰ τὴν χρησιμοποιήσουν ἁλιεύοντας ἀπὸ τὴν θάλασσα

1. Ματθαίου δ΄, 18, Μάρκου α΄, 16, Λουκᾶ ε΄, 2.
2. Μάρκου α΄, 17.
3. Λουκᾶ ε΄, 10, πρὸς Τιμόθεον Β΄, β΄, 26.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 12

τῆς κοινωνίας ψυχές, μὲ τὴν *«σαγήνη»*[4] τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Τοὺς ἀποκάλεσε *«ἁλιεῖς ἀνθρώπων»*, καλώντας νὰ ἐργασθοῦν, ὅπως οἱ ἁλιεῖς ἰχθύων, ποὺ διαθέτουν:

1. Ὑπομονή. Ὁ ψαρᾶς ἔχει μεγάλη ὑπομονή. Περιμένει. Δὲν ἀπογοητεύεται. Δὲν ἐγκαταλείπει τὴν προσπάθεια. Κι ἂν συμβεῖ ἡ προσπάθειά του νὰ μὴν ἀποδώσει τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα, τὴν ἐπαναλαμβάνει ἐκ νέου. Ἡ προτροπὴ τοῦ Κυρίου σὲ μία τέτοια περίπτωση ἦταν *«ἐπανάγαγε εἰς βάθος»*[5]. Ρίξε στὰ πιὸ βαθειὰ τὰ δίκτυα, ἐκεῖ ποὺ εἶναι μαζεμένα τὰ ψάρια.

Καὶ ὁ Κύριός μας ὅταν ἄρχισε τὴν διακονία Του, λέει τὸ Εὐαγγέλιο, ὅτι ἐγκατέλειψε τὴν Ναζαρὲτ στὴν ὁποία γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε, ποὺ ἦταν στὴν ἐποχή Του μία μικρὴ ἄσημη πολίχνη, καὶ μετώκησε στὴν Καπερναοὺμ τὴν παραθαλάσσια[6], ποὺ ἦταν μεγάλη, πολυάνθρωπη πόλη[7], προκειμένου ἀπὸ τοὺς κατοίκους της νὰ ἐκλέξει τοὺς Μαθητές Του.

Συνεπῶς καὶ ὁ ἁλιέας τῶν ψυχῶν ὀφείλει μὲ τὸν ἴδιο τρόπο νὰ συνεχίζει τὴν ἐργασία του, πολλῷ μᾶλλον ποὺ σ᾽ αὐτὸ τὸ ἔργο δὲν ἐργάζεται μόνος του.

---

4. Ματθαίου ιγ΄, 47.
5. Λουκᾶ ε΄, 4.
6. Ματθαίου δ΄, 13.
7. Ματθαίου ια΄, 13.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 13

2. Κατάλληλη μέθοδος. Ὁ ψαρᾶς χρησιμοποιεῖ τόσο τὴν κατάλληλη μέθοδο ὅσο καὶ τὸ κατάλληλο ἐργαλεῖο γιὰ τὸ κάθε ἁλίευμα. Τὸ ἴδιο ὀφείλει νὰ πράττει καὶ ὁ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου, νὰ χρησιμοποιεῖ τὴν κατάλληλη ποιμαντικὴ μέθοδο γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο, ὥστε νὰ τὸν ἑλκύσει στὴν πίστη, νὰ τὸν κερδίσει στὴν σωτηρία, νὰ τὸν εἰσαγάγει στὴν πνευματικὴ ζωή.

Ὁ κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἰδιαίτερος, μὲ ἰδιαίτερες ἀνάγκες καὶ ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα. Ἄλλος συνετίζεται μὲ τὸν ἔλεγχο. Ἄλλος κερδίζεται μὲ τὴν εὐεργεσία. Ἄλλος φιλοτιμεῖται ἀπὸ τὴν ἐνθάρρυνση, ὅπως ὁ ἀπόστολος Ναθαναήλ[8]. Ἄλλος δὲν δέχεται καμμία συμβουλή, ὅπως οἱ Φαρισαῖοι ἀπὸ τὸν θεραπευθέντα τυφλό[9].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος κήρυξε στοὺς μὲν Ἀθηναίους χρησιμοποιώντας θέματα καὶ γλώσσα τῶν φιλοσόφων, στοὺς δὲ Κορινθίους δὲν κήρυξε *«ἐν ὑπεροχῇ λόγου»*, ἀλλὰ τὴν μωρία τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου θὰ προσευχηθεῖ νὰ τὸν φωτίσει ὁ Κύριος, ὥστε νὰ ἀκολουθήσει τὴν μέθοδο ποὺ θὰ εἶναι ἀποτελεσματική.

Αὐτὴ τὴν πνευματικὴ ἀρχὴ καὶ ποιμαντικὴ μέθοδο χρησιμοποίησε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅπως ὁ ἴδιος ἀναφέρει:

---

8. Ἰωάννου α΄, 44-52.
9. Ἰωάννου θ΄, 34.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 14

«Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ, ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι»[10].

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐπισημαίνει: *«Μοῦ φαίνεται, ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὐτή, τὸ νὰ ὁδηγεῖ κανεὶς τὸν ἄνθρωπο, τὸ πολύπλευρο αὐτὸ καὶ εὐμετάβλητο ζῶο, εἶναι ἡ τέχνη τῶν τεχνῶν καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν»*[11].

3. Προετοιμασία. Ὁ ψαρᾶς δαπανάει γιὰ τὸ ψάρεμα, τὸν ἀπαραίτητο καὶ ἀναγκαῖο χρόνο γιὰ τὴν προετοιμασία τῶν δικτύων· *«καταρτίζοντας τὰ δίκτυα»*[12].

Αὐτὸ ὀφείλει νὰ πράττει καὶ ὁ ἐργάτης τῆς Ἐκ-

10. Πρὸς Κορινθίους Α΄, θ΄, 19-23.

11. *«Τῷ ὄντι γὰρ αὕτη μοι φαίνεται τέχνη τις εἶναι τεχνῶν, καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἄνθρωπον ἄγειν, τὸ πολυτροπώτατον ζῶον τὸν ποικιλώτατον»* (Λόγος Β΄, *«Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν, καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν μετὰ τὴν τοῦ πρεσβυτερίου χειροτονίαν, ἐν ᾧ τι τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα»* P.G. Migne τ. 35, 425 C).

12. Ματθαίου δ΄, 21.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 15

κλησίας. Νὰ ἀφιερώνει πρὸς προετοιμασία χρόνο γιὰ προσευχή, γιὰ μελέτη, γιὰ παρατήρηση, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος πού, περιπατώντας στὴν Ἀθήνα, προσπαθοῦσε νὰ καταλάβει τὰ ἐνδιαφέροντα, τὴν νοοτροπία, τὴν ψυχολογία τῶν Ἀθηναίων πρὶν κηρύξει σ᾽ αὐτοὺς τὸν *«ἄγνωστο Θεό»*, *«τὴν μετάνοια»*, *«τὴν μέλλουσα κρίση»*, *«τὴν Ἀνάσταση»*[13] .

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ *«Μέγας Ψαρᾶς»*, ποὺ μὲ τὸν λόγο Του, τὴν σοφία Του, τὴν δικαιοσύνη Του, τὴν ἀγάπη Του καὶ ὅλα τὰ ἰδιώματά Του ἀγρεύει – ἁλιεύει – τὶς ψυχὲς γιὰ τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Στὸ ἑσπέριο στιχηρὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος, ἐπαινεῖται ὁ Κύριος ποὺ ζώγρησε –ἁλίευσε– καὶ ὁδήγησε στὴν σωτηρία τὴν Σαμαρείτιδα, περιμένοντάς την καθισμένος στὸ φρέαρ (πηγάδι) τοῦ Ἰακώβ, στὴν πόλη τῆς Σαμάρειας.

«Ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπέστη ἡ πηγὴ τῶν θαυμάτων ἐν τῇ ἕκτῃ ὥρᾳ τῆς Εὔας ζωγρῆσαι καρπόν».

13. Πράξεων ιζ΄, 16 καὶ ἑξῆς.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 16

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 17

Β΄. ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΙΜΝΗΣ

1. Ποιμένες τοῦ λογικοῦ Ποιμνίου

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, μετὰ τὴν ἔνδοξη Ἀνάστασή Του, στὴν ὄχθη τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος, ἀπευθυνόμενος στὸν ἀπόστολο Πέτρο, τοῦ ἀνέθεσε τὴν διαποίμανση τῶν λογικῶν προβάτων λέγοντάς του *«ποίμαινε τὰ πρόβατά μου»*[1].

Ἀργότερα ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἀποχαιρετοῦσε τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου στὴν Μίλητο, τοὺς συμβούλευσε νὰ προσέχουν τὸν ἑαυτό τους καὶ ὅλο τὸ ποίμνιο στὸ ὁποῖο τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο τοὺς ἔθεσε ἐπισκόπους γιὰ νὰ ποιμαίνουν τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ποὺ τὴν ἔκανε δική Του μὲ τὸ αἷμα Του· *«προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»*[2].

1. Ἰωάννου κα΄, 16.
2. Πράξεων κ΄, 28.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 18

Στοὺς ἀποστολικοὺς αὐτοὺς λόγους ἐπισημαίνονται τὰ ἑξῆς: Ὅτι α) οἱ Ποιμένες ὀφείλουν νὰ προσέχουν τοὺς ἑαυτούς τους, τὴν ψυχή τους, τὴν ζωή τους, ἀλλὰ καὶ τὸ ποίμνιό τους. β) Ὅτι ἡ ἀνάδειξη καὶ ἡ ἀνάθεση τῆς διαποιμάνσεως εἶναι ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος. γ) Ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ περιούσιος καὶ ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸν ἀπέκτησε μὲ τὴν θυσία τῆς ζωῆς Του, τοῦ παναγίου αἵματός Του καὶ στὴν συνέχεια τὸν ἐμπιστεύθηκε στοὺς Ποιμένες νὰ τὸν φροντίζουν.

Ὁ κορυφαῖος τοῦ ἱεροῦ συλλόγου τῶν ἀποστόλων ὁ Πέτρος ὑποδεικνύει στοὺς Πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὀφείλουν νὰ ποιμαίνουν τὸ ποίμνιο ποὺ τοὺς ἔχει ἀνατεθεῖ, προτρέποντάς τους μὲ τοὺς λόγους:

«Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον»[3].

3. Πέτρου Α΄, ε΄, 1-4.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 19

Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ ἀπόστολος Πέτρος προτρέπει τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀσκοῦν τὰ καθήκοντά τους μὲ τὴν θέλησή τους καὶ ὄχι κάνοντας ἀγγαρεία, μὲ προθυμία καὶ ὄχι γιὰ χρήματα, ὥστε νὰ γίνονται πρότυπα τῶν πιστῶν στὴν πίστη καὶ στὴν συμπεριφορά τους.

2. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Καλὸς Ποιμένας

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ αὐθεντικὸ πρότυπο τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποκάλεσε τὸν ἑαυτό Του ὅτι εἶναι κατεξοχήν *«ὁ Ποιμὴν ὁ καλός»*[4], ποὺ συγκεντρώνει τὰ στὴν συνέχεια ἀναφερόμενα χαρακτηριστικά. Ἂς τὰ μελετήσουμε γιὰ νὰ συγκρίνουμε τὸν ἑαυτό μας καὶ τὴν διακονία μας μὲ τὸ ὑπόδειγμα ποὺ μᾶς ἄφησε ὁ Κύριός μας ὁ Ὁποῖος:

α΄. Πορεύεται ἔμπροσθεν τοῦ ποιμνίου, ποὺ Τὸν ἀκολουθεῖ μὲ ἐμπιστοσύνη: Τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης Του Τὸν γνωρίζουν καὶ ἀκούουν τὴν φωνή Του. *«Ἔμπροσθεν αὐτῶν (ἐννοεῖται τῶν προβάτων) πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ».*[5]

4. Ἰωάννου ι΄, 11 καὶ ἑξῆς.
5. Ἰωάννου ι΄, 4-5.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 20

β΄. Πέθανε γιὰ νὰ σώσει τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης Του[6].

«Βάλλει τὴν ψυχήν του ὑπὲρ τῶν προβάτων»[7].

Χαρακτηριστικὸ τοῦ χριστιανικοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶναι μόνο τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Σωτήρας, ἀλλὰ ὅτι θυσιάστηκε γιὰ τὰ πρόβατά Του, ὅπως δήλωσε *«τὴν ψυχή μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων»*[8]. Θυσιάστηκε μὲ τὴν θέλησή Του, εἶναι ἑκούσιος Σωτήρας. Δὲν θυσιάστηκε γιὰ τὰ πρόβατά Του, ὅταν συνέπεσε νὰ ἐπιτεθεῖ ὁ λύκος, ἀλλὰ ἦρθε ἐδῶ στὴν γῆ μὲ σκοπό Του αὐτὴ τὴν θυσία, τὴν ἀπαραίτητη γιὰ τὴν σωτηρία μας. Γι᾽ αὐτὸ δήλωσε *«οὐδεὶς αἴρει τὴν ψυχήν μου ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ»*[9].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀποκαλεῖ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ Μέγα Ποιμένα τῶν προβάτων ποὺ ἐπικύρωσε μὲ τὸ αἷμα Του, τὴν αἰώνια καινὴ διαθήκη τοῦ Θεοῦ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. *«Τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν»*[10]. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος χαρακτηρίζει τοὺς ἀνθρώπους *«πρόβατα περιπλανώμενα»* ποὺ ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὸν Ποιμένα καὶ πρέπει νὰ ἐπι-

6. Ἰωάννου ι΄, 11.
7. Ἰωάννου ι΄, 11.
8. Πρβλ. Ἰωάννου ι΄, 11.
9. Ἰωάννου ι΄, 18.
10. Πρὸς Ἑβραίους ιγ΄, 20.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 21

στρέψουν στὸν Ποιμένα τους ποὺ θὰ τὰ φροντίσει[11]. Ἡ δυνατότητα τῆς *«ἐπιστροφῆς στὸν Ποιμένα τῶν ψυχῶν»*[12], δόθηκε μέσω τῆς συγκλονιστικῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, πρέπει ν' ἀποτελεῖ τὴν πεμπτουσία κάθε χριστιανικοῦ μηνύματος.

γ΄. Ὡς Μέγας Ποιμένας ὁδηγεῖ τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης Του μὲ τὴν πίστη στὸν χῶρο τῆς χάρης τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ στὴν Ἐκκλησία στὴν ὁποία εἶναι στερεωμένοι[13] καὶ βέβαιοι γιὰ τὴν αἰώνια σωτηρία[14]. Μὲ τὴν θυσία Του ὁδηγεῖ πολλοὺς υἱοὺς στὴν δόξα τοῦ Θεοῦ[15].

δ΄. Καλεῖ τὰ πρόβατά Του, ποὺ ὑπακούουν στὴν φωνή Του[16]. Τὸ *«ἀκούσωσιν»* ἀναφέρεται ἀσφαλῶς στὰ πρόβατα ποὺ ἀκολουθοῦν τὸν Ἰησοῦ ἔπειτα ἀπὸ τὴν μεγάλη θυσία τοῦ Σταυροῦ. Ἀναφέρεται ὅμως καὶ σὲ μιὰ ἄλλη βασικὴ βιβλικὴ ἀλήθεια. Τοῦ ἀπόλυτα προσωπικοῦ χαρακτήρα τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ἁμαρτωλὴ ψυχὴ γιὰ νὰ σωθεῖ, πρέπει ν' ἀκούσει τὴν φωνὴ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ μπορεῖ νὰ εἶναι μέσω ἑνὸς κηρύγματος ἢ ἐντύπου, ὅμως εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Καλοῦ Ποιμένα. Καὶ σ' Αὐτὸν πρέπει νὰ ἔρθει ἡ ψυχή[17].

11. Πέτρου Α΄, β΄, 25.
12. Πέτρου Α΄, β΄, 25.
13. Πρὸς Ρωμαίους ε΄, 2
14. Ἑβραίους θ΄, 12.
15. Ἑβραίους β΄, 10.
16. Ἰωάννου ι΄, 16.
17. Ματθαίου ια΄, 18.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 22

ε΄. Γνωρίζει τὰ πρόβατά Του[18].

Αὐτὴ εἶναι μία μοναδικὴ γνώση. Ἐμεῖς γνωρίζουμε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ φαινόμενο. Γι᾽ αὐτὸ καὶ συμβαίνουν πολλάκις οἱ συγκλονιστικὲς ἀποκαλύψεις, οἱ ἀποκαρδιωτικὲς ἐκπλήξεις, ὅταν φανερώνονται τὰ κρυπτὰ καὶ ἄγνωστα. Ὁ Χριστὸς ὅμως γνωρίζει τὴν καρδιὰ τοῦ κάθε ἀνθρώπου (Α΄ Σαμουὴλ ιστ΄ 7), γνωρίζει τὸν ἀληθινὸ ἄνθρωπο. Αὐτὸ σημαίνει δύο πράγματα: Πρῶτο, ὅτι ἐφόσον οἱ ἄλλοι δὲν γνωρίζουν τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου, εἶναι ἐπόμενο νὰ τὸν ἀδικοῦν, νὰ τὸν παρεξηγοῦν. Ὁ Κύριος ὅμως γνωρίζει τὰ ἐλατήριά του, τὰ πραγματικά του βάθη. Δεύτερο, ἂν στοὺς ἄλλους μπορεῖ κάποιος νὰ κρυφτεῖ, δὲν μπορεῖ νὰ κρυφτεῖ ἀπὸ τὸν Κύριο. Βλέπει μέσα ἀπὸ τὶς ἐξωτερικὲς συμπεριφορὲς ὅποιο χαρακτήρα κι ἂν ἔχουν αὐτές. Ἂς τὸ ἔχουμε ὑπόψη μας. Καὶ ὅσοι ρωτοῦν, μὲ γνωρίζει ὁ Θεός; Ἡ ἀπάντηση βρίσκεται στὴν πρὸς Κορινθίους Α΄ ἐπιστολὴ η΄ 3· *«ἐάν τις ἀγαπᾶ τὸν Θεόν, γνωρίζεται ὑπ᾽ αὐτοῦ»*. Ὁ Θεός, ποὺ εἶναι καρδιογνώστης καὶ *«ἐτάζων καρδίες καὶ νεφρούς»*[19], γνωρίζει τοὺς πόθους του, τὶς ἀνάγκες του, τὶς δυνατότητές του.

στ΄. Ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὰ πρόβατά Του[20].

18. Ἰωάννου ι΄, 14.
19. Ἱερεμίου ζ΄, 10, Ψαλμοῦ ζ΄, 9.
20. Ἰωάννου ι΄, 14.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 23

Πρόκειται γιὰ τὴν ἐξοχότατη ἀπὸ κάθε γνώση γνωριμία. Ὁ Παῦλος θεωροῦσε ὅλα σκύβαλα καὶ ζημία, προκειμένου βαθύτατα καὶ οὐσιαστικότερα *«τοῦ γνῶναι αὐτόν»*[21]. Καὶ τόσο προσωπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ Τὸν εἶχε γνωρίσει, ὥστε στὸ κύκνειο γράμμα του βεβαιώνει ὅτι *«οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα»*[22]. Αὐτὴ ἡ γνώση μπορεῖ – καὶ πρέπει – νὰ βαθαίνει καθημερινά, καθὼς ὁ πιστός, α) μετέχει στὰ ἅγια Μυστήρια, β) ἐπικοινωνεῖ μαζί Του μὲ τὴν μελέτη καὶ τὴν προσευχή, γ) ζεῖ τὴν ζωή Του ἀκολουθώντας Τον καὶ δ) δίνει τὴν μαρτυρία του γι᾽ Αὐτόν.

ζ΄. Θεωρεῖ ὅτι τὰ πρόβατα τοῦ ἀνήκουν[23].

Ὁ Κύριος δὲν εἶναι ὁ κάποιος μισθωτὸς ποὺ *«οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων»*. Αὐτὴ ἡ ἀλήθεια εἶναι ἀρκετὴ ν᾽ ἀφαιρέσει μέσα ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ πιστοῦ κάθε αἴσθημα ἀνασφάλειας, φόβου, ἀβεβαιότητας, μέριμνας. Στὴν γῆ καὶ στὸν Ἅδη, δὲν ὑπάρχουν δυνάμεις ποὺ νὰ μπορέσουν νὰ ἀποσπάσουν τὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν ἀπὸ τὰ χέρια Του. Γι᾽ αὐτὸ δήλωσε: *«Οὐδεὶς θέλει ἁρπάσει αὐτὰ* (ἐνν. τὰ πρόβατα) *ἐκ τῆς χειρός μου»*[24]. Σκέψου πὼς αὐτὸ τὸ *«χέρι»* εἶναι χέρι δυνάμεως, ἀφοῦ δημιούργησε τὰ πάντα καὶ χέ-

21. Πρὸς Φιλιππησίους γ΄, 10.
22. Τιμοθέου Β΄, α΄, 12.
23. Ἰωάννου ι΄, 12.
24. Ἰωάννου ι΄, 28.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 24

ρι ἀγάπης, ἀφοῦ ἔδωσε λύτρωση. Οἱ πιστοὶ Τοῦ ἀνήκουν, τοὺς ἀγόρασε μὲ μία τόσο μεγάλη τιμή, μὲ τὴν θυσία τῆς ἁγίας ζωῆς Του. Οἱ ἀποστολικοὶ λόγοι μᾶς ὑπενθυμίζουν ὅτι: *«Ἠγοράσθητε τιμῆς»*[25]. *«Ἠγοράσθητε τιμῆς μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων»*[26]. Δὲν ἀνήκουμε πιὰ στοὺς ἑαυτούς μας[27].

η΄. *«Μέλει Αὐτὸν περὶ τῶν προβάτων Του»*[28].

Ὁ Κύριος ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ πρόβατά Του, γιὰ τὸν καθένα καὶ γιὰ ὅλους. Τὴν ἴδια ἀλήθεια ἐπαναλαμβάνει ὁ Πέτρος· *«ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν»*. Ὅμως, δὲν σταματάει ἐδῶ. Εἶναι μία ἀλήθεια ὄχι γιὰ νὰ τὴν ἀποστηθίσουν οἱ πιστοί, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὴν ζήσουν. Ἀφοῦ λοιπὸν *«μέλει αὐτῷ περὶ ὑμῶν… πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ᾽ αὐτόν»*[29]. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος βεβαιώνει τοὺς πιστοὺς ὅτι ἐνδιαφέρεται γι᾽ αὐτούς. Γι᾽ αὐτὸ ἂς Τὸν ἐμπιστευθοῦν. Ἐξάλλου, πρὶν φύγει στοὺς οὐρανοὺς μὲ τὴν ἔνδοξη ἀνάληψή Του, διαβεβαίωσε τοὺς ἁγίους Μαθητὲς καὶ Ἀποστόλους Του *«ἰδοὺ ἐγὼ μεθ᾽ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος…»*[30]. *«Μαζί σας»*, σημαίνει· κανένα φορτίο δὲν θὰ σηκώσετε μό-

25. Κορινθίους Α΄, ς΄, 20.
26. Κορινθίους Α΄, ζ΄, 23.
27. Πέτρου α΄, 18-19, πρὸς Κορινθίους Α΄, στ΄, 1.
28. Ἰωάννου ι΄, 13.
29. Πέτρου Α΄, ε΄, 7.
30. Ματθαίου κή΄, 20.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 25

νοι σας, καμιὰ ἐκλογὴ δὲν θὰ κάνετε μόνοι σας, κανένα πρόβλημα δὲν θὰ ἀντιμετωπίσετε μόνοι σας.

θ΄. *«Θὰ γίνουμε ὅλοι μία ποίμνη μ᾽ ἕναν Ποιμένα»*[31].

Σήμερα ὅταν βλέπει κανεὶς *«τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ»* σκορπισμένα σὲ τόσα κράτη, χωρισμένα σὲ τόσες ἐκκλησιαστικὲς *«μάντρες»*, μιλώντας τόσες διαφορετικὲς γλῶσσες, ἴσως ἀπογοητεύεται. Εἶναι ὅμως παρήγορο ὅτι μέσα σ᾽ αὐτὴ τὴν ποικιλία καὶ τὸ σκόρπισμα, ὑπάρχουν κοινοὶ δεσμοί, ὅπως τοὺς ἀναφέρει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. *«Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων»*[32]. Ὅλοι ἔχουν ἀκούσει προσωπικὰ τὴν φωνή Του. Ὅλα Τὸν ἀκολουθοῦν.Ὅλα τὰ πρόβατα Τοῦ ἀνήκουν. Γιὰ ὅλα θυσιάστηκε στὸν Σταυρό. Καὶ ὅλα, ὅταν *«ὁ Ἀρχιποιμὴν φανερωθεῖ»*[33] , θὰ γίνουν μία ποίμνη μ᾽ ἕναν Ποιμένα. Τότε, ποὺ θὰ κατοικοῦν *«ἐν οἴκῳ τοῦ Κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν»*[34]. Ἔχοντας ὁ κάθε πιστὸς αὐτὸ ὑπόψη, θὰ ἦταν καλὸ ἀπὸ τώρα μὲ σωστὲς καὶ ἐγκάρδιες ἀδελφικὲς σχέσεις νὰ προετοιμασθεῖ γι᾽ αὐτὴν τὴν ἔνδοξη καὶ πανηγυρικὴ ἕνωσή του μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τοὺς ἀδελφούς του.

31. Ἰωάννου ι΄, 16.
32. Πρὸς Ἐφεσίους δ΄, 5-6.
33. Πέτρου Α΄, ε΄, 4.
34. Ψαλμοῦ κγ΄, 6.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 26

ι΄. Ὑποσχέθηκε ὅτι, *«ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε»*[35]. Ὁ Κύριος εἶναι ὁ Ἀρχιποιμένας ποὺ θὰ ἔρθει γιὰ νὰ μᾶς συμπαραλάβει μαζί Του καὶ νὰ μᾶς δοξάσει στὴν Βασιλεία Του.

3. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν καλῶν Ποιμένων

Οἱ μεσσιανικὲς προφητεῖες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀναφέρονται στὸν Μεσσία χαρακτηρίζοντάς Τον ὡς Ποιμένα. Βέβαια ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς ἦταν καὶ οἰκεῖος καὶ προσφιλὴς στοὺς Ἰσραηλίτες ποὺ ἦταν ποιμενικὸς λαός[36].

Στὴν ἁγία Γραφὴ περιγράφονται οἱ καλοὶ Ποιμένες ὅπως τοὺς θέλει ὁ Θεός. Αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ ὀφείλουν νὰ ἔχουν οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας:

α΄. Νὰ γνωρίζουν τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης τους[37].

β΄. Νὰ βαδίζουν μπροστὰ ἀπὸ τὰ πρόβατα καὶ νὰ τὰ ὁδηγοῦν[38].

γ΄. Νὰ ἀναζητοῦν καλὴ βοσκὴ γι᾽ αὐτά[39].

---

35. Ἰωάννου ιδ΄, 3.
36. Ματθαίου β΄, 6.
37. Ἰωάννου ι΄, 14.
38. Ἰωάννου ι΄, 4 καὶ Ψαλμῶν οστ΄ (οζ΄), 76, 21 - οζ΄ (οη΄), 77, 52 - οθ΄ (π΄), 79,2.
39. Παραλειπομένων Α΄, δ΄, 39-41, Ψαλμοῦ κβ΄, (κγ΄), 1.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 27

δ΄. Νὰ μετροῦν τὰ πρόβατα κάθε φορὰ ποὺ γυρίζουν ἀπὸ τὴν βοσκή[40].

ε΄. Νὰ τὰ φυλάσσουν κατὰ τὴν νύκτα[41].

στ΄. Νὰ τὰ ὑπερασπίζονται ὅταν τοὺς ἐπιτίθενται τὰ ἄγρια θηρία[42].

ζ΄. Νὰ τὰ ἀναζητοῦν ὅταν χάνονται ἢ ἔχουν παραπλανηθεῖ[42].

η΄. Νὰ τὰ φροντίζουν ὅταν εἶναι ἄρρωστα καὶ ἀδύναμα[44].

Ὅλες αὐτὲς οἱ ὁδηγίες διαποιμάνσεως δίνονται ἀπὸ τὸν Θεὸ ποὺ μεριμνᾶ γιὰ τὸν Λαό Του. Ἑπομένως ὁ Ποιμένας ὑποχρεοῦται νὰ τηρεῖ ὅλες αὐτὲς τὶς εὐεργετικὲς ὁδηγίες γιὰ νὰ ἀναγνωρίζεται ὡς καλὸς Ποιμένας.

4. Πρόβατα χωρὶς καὶ μὲ Ποιμένα

Κάποτε ὁ Χριστὸς παρομοίασε τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων σὰν σκόρπια πρόβατα καὶ τοὺς *«ἐσπλαγχνίσθη»*, γιατὶ ἔμοιαζαν *«σὰν πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα»*[45]. Ἐπιβάλλεται νὰ δοῦμε πῶς χαρακτηρίζονται τὰ πρόβατα μὲ τὴν παρουσία ἢ τὴν ἀπουσία τοῦ Ποιμένα.

40. Ἱερεμίου μ΄, 13.
41. Λουκᾶ β΄, 8.
42. Βασιλειῶν Δ΄, ιζ΄, 34-36, Ἀμὼς γ΄, 12.
43. Ἰεζεκιὴλ λδ΄, 12, Λουκᾶ ιε΄, 3-7.
44. Ἰεζεκιὴλ λδ΄, 16.
45. Ματθαίου θ΄, 36.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 28

α΄. Πρόβατα χωρὶς Ποιμένα

«*Ἐκλελυμένα*»[46], πρόβατα *κατάκοπα*, ταλαιπωρημένα καὶ ἐξαντλημένα, χωρὶς νὰ ἔχουν κουράγιο καὶ δύναμη .

«*Ἐρριμμένα*»[47], πεταμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σκόρπια, ἀσυντρόφευτα, περιφρονημένα καὶ ἀκυβέρνητα.

«*Ἀπολωλότα*»[48], χαμένα γιὰ τὸν ἑαυτό τους καὶ γιὰ τὸν ποιμένα τους.

«*Πεσμένα ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ*»[49], παγιδευμένα ἢ φυλακισμένα σὲ πνευματικοὺς τάφους ποὺ ἀδυνατοῦν νὰ βγοῦν ἀπὸ ἐκεῖ.

«*Πλανεμένα*»[50], ἔχοντας χάσει τὸν δρόμο τους, ἀνήμπορα νὰ τὸν βροῦν.

«*Ἐσκυλμένα*»[51]. Λεηλατημένα, ποὺ τοὺς ἔχουν ἁρπάξει τὰ ἀγαθά τους, ὅπως π. χ. τὰ ἀρνιά, τὸ γάλα, τὸ μαλλὶ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχουν.

«*Ἐγκαταλελειμένα*»[52], κανεὶς δὲν τὰ φροντίζει, εἶναι ἐκτεθειμένα σ᾽ ὅλους τοὺς κινδύνους.

Αὐτὴ τὴν εἰκόνα παρουσίαζε ἡ Ἰσραηλιτικὴ κοινωνία στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

46. Ματθαίου θ΄, 36.
47. Ματθαίου θ΄, 36.
48. Ματθαίου ι΄, 6.
49. Ψαλμοῦ 87, 6.
50. Ματθαίου ιη΄, 12΄.
51. Ματθαίου θ΄, 36 Κριτικὸ κείμενο.
52. Ἡσαΐου ιγ΄, 14.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 29

Εὔλογα διερωτώμαστε· μόνο σ᾽ ἐκείνους ἀποδίδονται αὐτοὶ οἱ εὔστοχοι χαρακτηρισμοί; Ἡ ἀπάντησή μας βεβαίως εἶναι ὄχι.

β΄. Ὁ Ποιμένας

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποκλήθηκε ὡς:

«Ὁ Καλὸς Ποιμένας» ποὺ ἀγαπᾶ τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης Του, τὰ προστατεύει ἀπὸ τοὺς κινδύνους ποὺ τὰ ἀπειλοῦν. Προκινδυνεύει καὶ θυσιάζεται γι᾽ αὐτά[53].

«Ὁ Μέγας Ποιμήν», *«ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου»*[54]. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπικύρωσε μὲ τὸ αἷμα Του τὴν αἰώνια διαθήκη τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὅσοι θέλουν, τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ ἐπικαλεσθοῦν τὴν θυσία τοῦ *«Μεγάλου Ποιμένα»* γιὰ νὰ συγχωρεθοῦν οἱ ἁμαρτίες τους.

«Ὁ Ποιμὴν καὶ Ἐπίσκοπος τῶν ψυχῶν». Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς Ποιμένας ποὺ ἀγρυπνεῖ καὶ προστατεύει τὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς κινδύνους ποὺ ζοῦσαν *«ὡς πρόβατα πλανώμενα»*[55].

Ποὺ *«ἐπισκέφθηκε τὰ πρόβατά του»*[56] καὶ τὰ ἐπισκέπτεται. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Ποι-

53. Ἰωάννου ι΄, 11, 14.
54. Πρὸς Ἑβραίους ιγ΄, 20.
55. Πέτρου Α΄, β΄, 25.
56. Ἰεζεκιήλ λδ΄, 12.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 30

μένας ποὺ δὲν ἐγκατέλειψε τὰ πρόβατά Του· ἂν καὶ σωματικὰ δὲν βρίσκεται ἀνάμεσα σ᾽ αὐτά, ὅμως πνευματικὰ δὲν ἀποχωρίσθηκε ἀπ᾽ αὐτά.

Ὁ πιστὸς διακηρύσσει τὴν ἐμπιστοσύνη του στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ στὸν 22ο Ψαλμό. Σ᾽ αὐτὸν ὁ ποιητὴς χρησιμοποιεῖ δύο εἰκόνες ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ στὴν Παλαιστίνη γιὰ νὰ περιγράψει τὴν φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους: Τὴν εἰκόνα τοῦ βοσκοῦ ποὺ φροντίζει τὰ πρόβατά του (στίχοι 1-4) καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ οἰκοδεσπότη ποὺ φροντίζει τοὺς φιλοξενουμένους του (στίχοι 5-6). Οἱ δύο αὐτὲς εἰκόνες εἶναι ἰδιαίτερα γνωστὲς στοὺς Ἰσραηλίτες, ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ στὴν Παλαιστίνη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς θρησκευτικὲς ἐμπειρίες τοῦ πολιτιστικοῦ περιβάλλοντός τους, καθὼς ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὡς ποιμένα ἢ ὡς οἰκοδεσπότη τοὺς ἦταν πολὺ οἰκεία.

Στὸν Ψαλμὸ ὁ Κύριος παρουσιάζεται ὡς:

Ποιμένας: *«Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει».*

Ὁδηγός: *«Εἰς τόπον χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν, ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέ με».*

Ἀνορθωτής: *«Τὴν ψυχήν μου ἐπέστρεψεν, ὡδήγησέ με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ».*

Παρηγορητής: *«Ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ*

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 31

μετ᾽ ἐμοῦ εἶ· ἡ ράβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὗταί με παρεκάλεσαν».

«Προμηθευτής: *«Ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με· ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου, καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με ὡσεὶ κράτιστον».*

Συνοδός: *«Καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ Κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν».*

γ΄. Πρόβατα μὲ Ποιμένα

«Ἀκούουν τὴν φωνή Του καὶ ἀκολουθοῦν»[57].

«Δὲν θὰ στερηθοῦν»[58].

Τὰ γνωρίζει ὁ Ποιμένας καὶ *τὰ καλεῖ μὲ τ᾽ ὄνομά τους*[59].

Ὁ Ποιμένας τους προπορεύεται καὶ τὰ ὁδηγεῖ[60].

Ἀνήκουν στὴν μία *«Ποίμνη, μὲ ἕναν Ποιμένα».*[61]

5. Οἱ κακοὶ Ποιμένες

α΄. Ὁ ἔλεγχος τῶν κακῶν Ποιμένων ἀπὸ τοὺς Προφῆτες

Ὁ Θεὸς ἔλεγξε αὐστηρά, διὰ τῶν ἁγίων Προφητῶν, τοὺς πνευματικοὺς καὶ θρησκευτικοὺς Ἡγέτες

57. Ἰωάννου ι΄, 4.
58. Ψαλμοῦ κγ΄, 1.
59. Ἰωάννου ι΄, 3.
60. Ἰωάννου ι΄, 4.
61. Ἰωάννου ι΄, 16.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 32

τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ κατηγορώντας τους γιὰ τὴν ἀδιαφορία, ἐκμετάλλευση καὶ σκληρὴ συμπεριφορά τους ἀπέναντι στὸ ποίμνιο.

Ὁ προφήτης Ὡσηέ[62] λέει, ὅτι ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ θὰ στραφεῖ ἐναντίον τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἀρχόντων, διότι ἔγιναν παγίδα στὴν σκοπιὰ καὶ δίκτυ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ψαρεύουν ἀνθρώπινες ψυχές.

Ὁ θεῖος Μιχαίας[63] θρηνεῖ ἐπειδὴ οἱ ἱερεῖς ἀπαντοῦν στοὺς πιστοὺς μόνο μὲ πληρωμὴ καὶ οἱ προφῆτες μόνο ἀφοῦ λάβουν χρήματα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν ὑπάρχουν καρποὶ πνευματικοί.

Ὁ προφήτης Ἰωὴλ[64] δὲν ἐπιτρέπει στοὺς ἱερεῖς νὰ ζοῦν βίο τρυφηλό, ὅταν οἱ ἄλλοι δυστυχοῦν. Θέλει οἱ ἱερεῖς νὰ ἁγιάζουν τὴν νηστεία καὶ νὰ κηρύττουν τὴν θεραπεία, νὰ συγκεντρώνουν τοὺς γέρους καὶ τὰ νήπια, τὶς πιὸ δυστυχεῖς δηλαδὴ ἡλικίες, ἀκόμη καὶ νὰ εἰσέρχονται στὸν ναὸ πενθοῦντες καὶ νὰ γονατίζουν μὲ ταπείνωση στὴν γῆ γιὰ νὰ ἐλκύσουν μὲ τὴν ταπείνωσή τους καὶ τὶς θυσίες τους τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου.

Ὁ προφήτης Ἀββακούμ[65] τὴν μὲν κακία ὀνομάζει σκοτεινὴ ἀνατροπή, τὴν δὲ πλάνη μέθη τοῦ νοῦ.

Ὁ προφήτης Μαλαχίας[66] κατηγορεῖ μὲ αὐστηρότητα τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς κατακρίνει, ἐπειδὴ ἐξευ-

62. στ΄, 5, ζ΄, 7, η΄, 8.
63. γ΄, 10-12.
64. α΄, 13-14.
65. α΄, 2-5.
66. α΄, 6-8, β΄, 5-7.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 33

τελίζουν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ *«βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι»*[67].

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας[68] παρουσιάζει τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ ἐναντίον τῶν ἱερέων μὲ δρέπανο, μπροστὰ στὸ ὁποῖο οἱ ἱερεῖς τρέμουν. *«Φωνή, λέγει, ποιμένων οἱ ὁποῖοι θρηνοῦν διότι ἔχει καταπέσει τὸ μεγαλεῖο τους»*.

Ὁ Θεὸς ἐλέγχει μὲ τοὺς λόγους τοῦ προφήτη Ἱερεμία[69] τοὺς Ἱερεῖς γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀποτυχία τους, ποὺ εἶχε συνέπεια νὰ καταστρέψουν τὸ ἀμπέλι Τοῦ Θεοῦ, νὰ μολύνουν τὴν ἀξιοζήλευτη μερίδα Του καὶ νὰ διασκορπίσουν τὰ πρόβατα τοῦ κοπαδιοῦ Του.

Καὶ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἔλεγξε μὲ αὐστηρότητα τοὺς θρησκευτικοὺς ἡγέτες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ μὲ τὰ φοβερὰ *«οὐαί»*[70].

β΄. Προφητεία τοῦ Ἰεζεκιὴλ ἐναντίον τῶν κακῶν ποιμένων τοῦ Ἰσραήλ.

Ὁ ἔλεγχος τοῦ Θεοῦ

«Ὁ Κύριός μου εἶπε: Ἄνθρωπε προφήτεψε ἐναντίον τῶν ποιμένων τοῦ Ἰσραὴλ καὶ πές τους.

67. Πρὸς Ρωμαίους Β΄, 24.
68. γ΄, 2 καὶ ἑξῆς, ια΄, 3.
69. β΄, 8, ια΄, 5, θ΄, 1 ι΄, 21, ιστ΄, 10, κγ΄, 1-2, λβ΄, 20.
70. Ματθαίου ι΄, 5 ἑξῆς, κγ΄, 23 ἑξῆς, Λουκᾶ θ΄, 2 ἑξῆς.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 34

Ἄκουσε τὶ λέει ὁ Κύριος ὁ Θεός: ἀλλοίμονο σὲ σᾶς ποιμένες τῶν Ἰσραηλιτῶν, ποὺ τρέφετε τὸν ἑαυτό σας! Δὲν θὰ πρέπει οἱ ποιμένες νὰ τρέφουν τὰ ποίμνια; Ἐσεῖς ὅμως τρέφεσθε μὲ τὸ γάλα, ντύνεσθε μὲ τὸ μαλλί, θυσιάζετε τὰ παχιὰ πρόβατα ἀλλὰ δὲν βόσκετε τὸ ποίμνιο. Τὸ ἀδύνατο πρόβατο δὲν τὸ δυναμώνετε καὶ τὸ ἄρρωστο δὲν τὸ γιατρεύετε· δὲν βάλατε ἐπίδεσμο στὸ πληγωμένο οὔτε φέρατε πίσω τὸ παραστρατημένο· οὔτε τὸ χαμένο ζητήσατε νὰ βρῆτε. Ἀλλὰ φερθήκατε σ᾽ αὐτὰ μὲ βία καὶ σκληρότητα. Ἔτσι διασκορπίστηκε τὸ κοπάδι μου γιατὶ δὲν εἶχε βοσκούς, κι ἔγινε τροφὴ γιὰ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. Περιπλανήθηκε τὸ κοπάδι μου ἐπάνω στὰ βουνὰ καὶ στοὺς ψηλοὺς λόφους· μετὰ τὰ πρόβατά μου σκορπίστηκαν σ᾽ ὅλη τὴν γῆ, χωρὶς κανεὶς νὰ ἐνδιαφερθεῖ ἢ νὰ ψάξει γι᾽ αὐτά. Γι᾽ αὐτό, ποιμένες, ἀκοῦστε τὶ λέει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος: Ἐγώ, ὁ ἀληθινὸς Θεός, τὸ ἐπιβεβαιώνω: Τὸ κοπάδι μου ἔγινε λάφυρο καὶ τὰ πρόβατά μου τροφὴ τῶν ἄγριων θηρίων. Δὲν ὑπῆρχε βοσκὸς καὶ οἱ βοσκοὶ δὲν ἀναζήτησαν τὸ κοπάδι μου, ἀλλὰ ἔτρεφαν τὸν ἑαυτό τους ἀντὶ νὰ βόσκουν τὸ κοπάδι: Γι᾽ αὐτό, ἀκοῦστε ποιμένες: Ἐγώ, ὁ Κύριος ὁ Θεός, εἶμαι ἐναντίον σας, ποιμένες: Θὰ ζητήσω ἀπὸ σᾶς εὐθύνες γιὰ τὸ κοπάδι μου καὶ θὰ σᾶς πάψω ἀπὸ τὴν θέση νὰ εἶστε ποιμένες τῶν προβάτων μου, οἱ ὁποῖοι φροντίζουν μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό τους. Θὰ

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 35

ἐλευθερώσω τὸ κοπάδι μου ἀπὸ τὸ στόμα σας καὶ δὲν θὰ εἶναι πιὰ τροφή σας»[71].

Οἱ κατηγορίες τοῦ Θεοῦ ἐναντίον τῶν κακῶν Ποιμένων, ὡς ἀναφέρονται στὸ κείμενο, δύναται νὰ συνοψισθοῦν σὲ γενικὲς γραμμές:

α΄. Δὲν βόσκετε τὰ ποίμνια

β΄. Δὲν ἐνισχύσατε τὸ ἀσθενές

γ΄. Δὲν ἰατρεύσατε τὸ κακῶς ἔχον

δ΄. Δὲν κάματε ἐπίδεσμο στὸ συντριμμένο

ε΄. Δὲν ἐπαναφέρατε τὸ πεπλανημένο

ς΄. Δὲν ἐκζητήσατε τὸ ἀπολωλός

ζ΄. Τὰ πρόβατά μου ἔγιναν κατάβρωμα λόγω ἐλλείψεως Ποιμένος.

Ἡ ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ γιὰ τοὺς κακοὺς Ποιμένες:

«Ἰδοὺ Ἐγὼ εἶμαι ἐναντίον τῶν Ποιμένων».

Ὁ καλὸς Ποιμένας ποὺ φροντίζει τὸ κοπάδι του

Ὁ Θεὸς στὸ ποίμνιο θὰ ἐγκαταστήσει Ἕνα Ποιμένα ποὺ θὰ φροντίσει, θὰ προστατεύσει τὸ ποίμνιο. Βεβαίως οἱ προφητικοὶ λόγοι, ὅπως συμβαίνει, θὰ ἐπαληθευθοῦν στὸ ἄμεσο μέλλον, ἀλλὰ κυρίως ἀναφέρονται στὸ ἀπώτερο μέλλον. Ὁ Θεός, δηλαδή, ἀναγγέλλει τὴν ἀπαλλαγὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τοὺς κακοὺς πνευματικὰ ἡγέτες ποὺ δυναστεύουν τὸν λαὸ

71. Ἰεζεκιήλ λδ΄, 1-10.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 36

τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐγκατάσταση ἑνὸς Ποιμένος ποὺ θὰ ἐπιμεληθεῖ τὸ ποίμνιό Του.

Ὁ Κύριος, ὁ Θεός, λέει: «Τώρα ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ψάξω γιὰ τὸ κοπάδι μου καὶ θὰ φροντίσω γι᾽ αὐτό. Θ᾽ ἀναζητήσω τὰ πρόβατά μου, ὅπως ὁ βοσκὸς προσπαθεῖ νὰ ξαναμαζέψει τὸ σκορπισμένο κοπάδι του. Θὰ τὰ μαζέψω ἀπὸ παντοῦ ὅπου διασκορπίστηκαν τὴν ἡμέρα τῆς συννεφιᾶς καὶ τοῦ σκότους. Θὰ τὰ βγάλω ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ἔθνη, θὰ τὰ συγκεντρώσω ἀπὸ τὶς ξένες χῶρες καὶ θὰ τὰ φέρω στὴν χώρα τους. Θὰ τὰ βοσκήσω στὰ βουνὰ τοῦ Ἰσραήλ, στὶς κοιλάδες καὶ σ᾽ ὅλα τὰ κατοικήσιμα μέρη τῆς χώρας. Σὲ καλοὺς βοσκοτόπους θὰ τὰ βοσκήσω, στὰ ψηλὰ βουνὰ τοῦ Ἰσραὴλ θὰ εἶναι τὸ μαντρί τους· ἐκεῖ θὰ κοιμοῦνται μὲ ἀσφάλεια καὶ θὰ βόσκουν στὰ πλούσια βοσκοτόπια, ναί, ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς χώρας. Ἐγὼ θὰ εἶμαι ποιμένας στὰ πρόβατά μου κι αὐτὸς ποὺ θὰ τοὺς βρίσκει τόπο νὰ ξεκουράζονται. Ἐγὼ ὁ Κύριος, ὁ Θεός, τὸ λέω. Θ᾽ ἀναζητήσω τὸ χαμένο πρόβατο καὶ θὰ φέρω πίσω τὸ παραστρατημένο· στὸ πληγωμένο θὰ βάλω ἐπιδέσμους καὶ τὸ ἀδύναμο θὰ τὸ δυναμώσω. Θὰ περιορίσω ὅμως τὰ δυνατὰ ἢ τὰ πολὺ παχιὰ πρόβατα καὶ θὰ τὰ βόσκω ὅλα μὲ δικαιοσύνη.

Ὅσο γιὰ σᾶς, τὸ ποίμνιό μου, ἐγὼ ὁ Κύριος ὁ Θεός, τοῦτο ἔχω νὰ σᾶς πῶ: Θὰ κάνω διάκριση ἀνάμεσα στὰ πρόβατα, στὰ κριάρια καὶ τὰ τραγιά.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 37

Δὲν φθάνει σ' ἐσᾶς, κριάρια καὶ τραγιά, ποὺ βόσκετε σὲ καλὰ βοσκοτόπια; εἶναι ἀνάγκη νὰ πατᾶτε τὸ ὑπόλοιπο τῆς βοσκῆς σας μὲ τὰ πόδια σας; Δὲν σᾶς φθάνει ποὺ πίνετε ἀπὸ καθαρὸ νερό; πρέπει νὰ θολώνετε μὲ τὰ πόδια σας τὸ ὑπόλοιπο; Γιατί; Εἶναι ὑποχρεωμένο τὸ κοπάδι μου νὰ τρώει ὅ,τι ἐσεῖς ἔχετε πατήσει καὶ νὰ πίνει ὅ,τι ἐσεῖς ἔχετε θολώσει μὲ τὰ πόδια σας; Γι' αὐτό, ἐγὼ ὁ Κύριος ὁ Θεός, δηλώνω πὼς θὰ προστατεύσω τὰ ἀδύναμα πρόβατα ἀπὸ σᾶς τὰ δυνατά. Ἐπειδὴ ἐσεῖς μὲ τὰ ὀπίσθιά σας καὶ μὲ τὸν ὦμο σας σπρώχνετε καὶ μὲ τὰ κέρατά σας χτυπᾶτε τὰ ἀδύναμα πρόβατα καὶ τὰ ἐκτοπίζετε, γι' αὐτὸ ἐγὼ θὰ προστατεύσω τὸ κοπάδι μου καὶ δὲν θὰ εἶναι πιὰ λάφυρο. Θ' ἀποδώσω σὲ κάθε πρόβατο τὸ δίκιο του»[72].

Βασιλεία τῆς εἰρήνης

Λέει ὁ Κύριος: «Θὰ βάλω στὰ πρόβατά μου ἕναν ποιμένα νὰ τὰ βόσκει, ὅπως ὁ δοῦλος μου ὁ Δαβίδ. Αὐτὸς θὰ τὰ τρέφει καὶ αὐτὸς θὰ εἶναι ποιμένας τους. Ἐγώ, ὁ Κύριος, θὰ εἶμαι Θεός τους κι αὐτὸς θὰ εἶναι ἀρχηγός τους, ὅπως ἦταν ὁ δοῦλος μου Δαβίδ.

Θὰ κάνω διαθήκη εἰρήνης μὲ τὸ κοπάδι μου καὶ θὰ ἐξαφανίσω τὰ ἄγρια θηρία ἀπὸ τὴν χώρα, ὥστε

72. Ἰεζεκιὴλ λδ΄, 11-22.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 38

τὰ προβατά μου νὰ κατοικοῦν μὲ ἀσφάλεια στὴν ἔρημο καὶ νὰ κοιμοῦνται στὰ δάση. Θὰ εὐλογήσω αὐτοὺς καὶ τοὺς τόπους ποὺ εἶναι γύρω ἀπὸ τὸ ὄρος μου· θὰ ρίχνω τὴν βροχὴ στὸν καιρό της καὶ θὰ εἶναι βροχὴ εὐλογίας. Τὰ δέντρα ἔξω στοὺς ἀγροὺς θὰ κάνουν τοὺς καρπούς τους καὶ ἡ γῆ θὰ δίνει τὰ προϊόντα της. Τὰ πρόβατά μου θὰ ζοῦν μὲ ἀσφάλεια στὴν χώρα τους καὶ θὰ μάθουν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος, ὅταν θὰ σπάσω τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας τους καὶ ὅταν θὰ τοὺς λυτρώσω ἀπὸ τὴν ἐξουσία αὐτῶν ποὺ τοὺς ὑποδούλωσαν. Δὲν θὰ εἶναι πιὰ λάφυρο γιὰ τὰ ἔθνη οὔτε θὰ τοὺς κατασπαράζουν τὰ ἄγρια θηρία. Θὰ ζοῦν ἀσφαλεῖς χωρὶς τὸν φόβο κανενός. Θὰ τοὺς ἐξασφαλίσω εὔφορες ἐκτάσεις καὶ δὲν θὰ ὑποφέρουν πιὰ ἀπὸ πείνα στὴν χώρα τους, οὔτε θὰ ἐμπαίζονται ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη. Τότε ὅλος ὁ κόσμος θὰ μάθει ὅτι ἐγώ, ὁ Κύριος ὁ Θεός τους, εἶμαι μαζί

τους κι ὅτι οἱ Ἰσραηλίτες εἶναι ὁ λαός μου. Ἐγώ, ὁ Κύριος ὁ Θεός, τὸ λέω. Ἐσεῖς εἶστε τὸ κοπάδι μου, ποὺ τὸ φροντίζω, κι ἐγὼ ὁ Κύριος εἶμαι Θεός σας, λέει ὁ Κύριος ὁ Θεός[73].

Οἱ ἐξαγγελίες αὐτὲς τοῦ Θεοῦ εἶναι προφανὲς ὅτι ἀναφέρονται στὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ στὴν Ἐκκλησία Του.

---

73. Ἰεζεκιὴλ λδ΄, 23-31.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 39

Γ΄. ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

1. Οἱ γεωργοὶ τοῦ ἀμπελῶνος

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα τοῦ γεωργοῦ ποὺ σπέρνει καὶ καλλιεργεῖ τὴν γῆ γιὰ τοὺς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ κοινωνία τῶν πιστῶν ἀνθρώπων θεωρεῖται καὶ ὀνομάζεται *«τὸ γεώργιον τοῦ Θεοῦ»*[1], ποὺ πρέπει οἱ ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου νὰ σπείρουν, νὰ καλλιεργήσουν, νὰ θερίσουν, νὰ συλλέξουν τοὺς καρποὺς καὶ νὰ ἀποδώσουν στὸν ἰδιοκτήτη τοῦ ἀγροκτήματος τὸ μερίδιο τῶν καρπῶν ποὺ δικαιοῦται.

Ὁμοίως καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι γεώργιο, δηλαδὴ χωράφι, ἀγρὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐργάτες στὸν ἀγρὸ ἢ στὴν ἄμπελό Του ζητεῖ καὶ ἀποστέλει ὁ Κύριος[2]. Σ' αὐτὸ τὸ χωράφι καλοῦνται νὰ ἐργασθοῦν καὶ νὰ τὸ καλλιεργήσουν πολλοὶ ἐργάτες, ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος: *«Ἐγὼ ἐφύτευσα,*

1. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 9.
2. Ματθαίου θ΄, 37-38.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 40

Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ηὔξανεν· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον»[3].

Μὲ τὸ ἀποστολικὸ κύρος του θέτει τὶς ἀρχὲς τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας πρῶτον ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ καὶ ὁ οὐσιαστικὸς παράγων αὐξήσεως καὶ καλλιεργείας καὶ δεύτερον ὅτι ὁ καθένας ἐργάτης ἐπιτελεῖ τὴν ἐργασία του χωρὶς νὰ διακρίνεται κάποιος ὡς ἀνώτερος ἢ κατώτερος καὶ ὁ καθένας θὰ ἀμειφθεῖ κατὰ τὸν κόπο του.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἑρμηνεύει τοὺς ὅρους «*Φυτεία*» (δηλαδὴ φύτευμα ἢ σπορά) καὶ «*Πότισμα*» τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ «*Φυτείαν*» ἐννοεῖ τὸ κήρυγμα καὶ τὴν κατήχηση τοῦ ἀποστόλου Παύλου, δηλαδὴ τὴν διδασκαλία τῆς πίστεως, «*Πότισμα*» δὲ τοῦ Ἀπολλὼ τὸ νὰ βαπτίσει αὐτὸς αὐτοὺς
40 ποὺ κατηχήθηκαν ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο, λέγοντας «*Φυτεύει μὲν διὰ τῆς καθηγήσεως ὁ ἀπόστολος, ποτίζει δὲ βαπτίζων ὁ Ἀπολλὼς διὰ τῆς μυστικῆς ἀναγεννήσεως, προσάγων τοὺς παρὰ Παύλου κατηχουμένους τῷ μυστηρίῳ*»[4].

Ἡ παραβολὴ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος[5] διευ-

3. Κορινθίους Α΄, γ΄, 6-8.
4. Λόγος Β΄, κατὰ Εὐνομίου Migne P.G. τ. 45, στ. 565 § Β.
5. Ματθαίου κ΄, 1-16.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 41

ρύνει τοὺς ὁρίζοντες τῆς σκέψεώς μας, ὥστε νὰ κατανοήσουμε τὴν μισθαποδοσία. Ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἀμείψει μὲ δικαιοσύνη τὸν κάθε ἐργάτη στὸ *«γεώργιον τοῦ Θεοῦ»* γιὰ τὴν ἐργασία ποὺ θὰ ἐπιτελέσει.

Ὅπως στὴν φύση ἔτσι καὶ στὴν διακονία τοῦ Εὐαγγελίου στὴν Ἐκκλησία, ὅλα συντελοῦνται σύμφωνα μὲ τὸν ἴδιο κύκλο: Σπορά, αὔξηση, καρποφορία, καὶ τέλος θερισμός. Ὑπάρχει τέλεια ἀναλογία ἀνάμεσα στὴν κυριολεξία ποὺ ἀφορᾶ τὴν φυσικὴ γεωργία καὶ στὴν μεταφορικὴ ἔννοια τῶν λέξεων ποὺ ἀφοροῦν τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια.

2. Οἱ παραβολὲς τοῦ Κυρίου γιὰ τοὺς γεωργούς

α΄. Ὁ Κύριος χρησιμοποίησε εἰκόνες ἀπὸ τὴν γεωργικὴ ζωὴ γιὰ νὰ ἐπενδύσει μ᾽ αὐτὲς τὴν διδασκαλία Του. Εἶναι οἱ γνωστὲς παραβολές:

- Τοῦ Σπορέως[6]
- Τῶν ζιζανίων[7]
- Τοῦ θησαυροῦ ποὺ εἶναι κρυμμένος στὸν ἀγρό[8]
- Τοῦ διχτύου ποὺ ρίχθηκε στὴν θάλασσα[9]

6. Ματθαίου ιγ΄, 1-9· Λουκᾶ η΄, 5, 11-15.
7. Ματθαίου ιγ΄, 24-30, 36-43.
8. Ματθαίου ιγ΄, 44.
9. Ματθαίου ιγ΄, 47-50.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 42

✯ Τῶν ἐργατῶν ποὺ μισθώθηκαν ἀπὸ τὸν Βασιλιά[10]

✯ Τῶν κακῶν γεωργῶν[11]

✯ Τῆς ἄκαρπης συκῆς[12]

✯ Τοῦ σπόρου ποὺ αὐξάνει μυστικά[13]

✯ Τοῦ δένδρου καὶ τοῦ καρποῦ του[14]

✯ Τοῦ ἀπολωλότος προβάτου[15]

✯ Τῆς ἀμπέλου καὶ τῶν κλημάτων[16]

✯ Τῶν ἐργατῶν τοῦ Ἀμπελῶνος[17]

Μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς παραβολὲς ἀποκάλυψε ἀλήθειες καὶ νόμους ποὺ ἀφοροῦν στὴν ἀποστολὴ τῶν πνευματικῶν γεωργῶν στὸ ἔργο τους καὶ στὴν καρποφορία τῆς ἐργασίας τους.

β΄. Ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος ἐπισήμανε στοὺς Ἀποστόλους ὅτι *«ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων»*[18] καὶ ὅτι ὁ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου εἴτε σπέρνει εἴτε θερίζει ἀμείβεται γιὰ τὴν ἐργασία του *«καὶ*

10. Ματθαίου κ΄, 1-16.
11. Ματθαίου κα΄, 35-45.
12. Ματθαίου κδ΄, 42-34· Λουκᾶ ιγ΄, 6-9.
13. Μάρκου δ΄, 26-29.
14. Λουκᾶ στ΄, 43-45.
15. Λουκᾶ ιε΄, 3-7.
16. Ἰωάννου ιε΄, 1-5.
17. Ματθαίου κ΄, 1-16.
18. Ἰωάννου δ΄, 37.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 43

συνάζει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον»[19], καὶ ὅτι *«ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε»*[20].

Στὴν καλλιέργεια τοῦ ἀμπελῶνος, γιὰ νὰ ὑπάρχει καρποφορία, ἀπαιτεῖται συνεχὴς ἐργασία ἀπὸ πολλοὺς ἐργάτες, ὅπου ὁ ἕνας συνεχίζει τὴν ἐργασία τοῦ προηγούμενου.

Ὁ προφήτης Μιχαίας[21] θρηνεῖ γιὰ τὴν ἔλλειψη καρποφορίας ποὺ ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη ἐργατῶν. Ὁ Προφήτης χρησιμοποιεῖ τὶς εἰκόνες τοῦ θερισμοῦ σιτοχώραφου στὸ ὁποῖο ὑπάρχουν μόνον καλαμιὲς καὶ τῆς τρυγημένης ἀμπέλου ποὺ ὑπάρχουν ἐδῶ κι ἐκεῖ μερικὰ ὑπολείμματα σταφυλιῶν.

γ΄. Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως[22], μᾶς προσφέρεται γιὰ νὰ κατανοήσουμε τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ-Σπορέως σὲ δύο ἐπίπεδα.

Στὴν πρώτη ἑρμηνεία ὁ Θεὸς Πατέρας σπέρνει μὲ ἐπιμέλεια καὶ ἀδιάκοπα στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων τὸν λόγο Του, δηλαδὴ τὸ θέλημά Του, τὸν νόμο Του καὶ τὶς ἐντολές Του, καὶ τὶς καλλιεργεῖ ὅπως ὁ γεωργὸς φροντίζει τὸ κτῆμα του.

19. Ἰωάννου δ΄, 36,
20. Ἰωάννου δ΄, 38.
21. γ΄, 10-12, ζ΄, 7.
22. Λουκᾶ η΄, 5.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 44

«Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἂν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός»[23].

Στὴν δεύτερη ἑρμηνεία ὁ Θεὸς Πατέρας ἐπίσης σπέρνει στὴν γῆ τὸ *«ἅγιον σπέρμα»* ποὺ εἶναι ὁ Ἴδιος ὁ Υἱός Του, κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο (πρὸς Γαλάτας γ΄ 16), ποὺ θὰ αὐξηθεῖ καὶ θὰ πληθυνθεῖ, ποὺ θὰ καλύψει τὴν γῆ, κατὰ τὸ ὅραμα τοῦ προφήτου Δανιήλ[24].

Ἔτσι μ᾽ αὐτὴ τὴν θεολογικὴ θεώρηση, ὁ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου σπέρνει τὸν θεϊκὸ σπόρο, ποὺ εἶναι ὁ λόγος[25] τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ καρποφορήσει τὸν καλὸ καὶ ἀγαθὸ καρπό, ἕναν ἀληθινὸ υἱὸ τοῦ Θεοῦ κατὰ χάρη.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψη περιγράφει τὸν θερισμὸ καὶ τὸν τρυγητὸ τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν Θεό.

«Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν

23. Μάρκου δ΄, 26-27.
24. Δανιήλ β΄, 35.
25. Λουκᾶ η΄, 11.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 45

ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων»[26].

3. *«Ὁ κερδίζων ψυχάς»*

Ἡ Ἁγία Γραφὴ μᾶς λέει ὅτι *«ὁ κερδίζων ψυχὰς εἶναι σοφός»*[27] καὶ πληροφορεῖ ἐπίσης γιὰ τὸν ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι:

26. Ἀποκαλύψεως ιγ΄, 14-20.
27. Παροιμιῶν ια΄, 30.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 46

α΄. Ἀναλαμβάνει καὶ ἐκτελεῖ τὴν διακονία του κατόπιν κλήσεως τοῦ Θεοῦ καὶ εὐχῆς τῶν Ποιμένων.

«Οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ»[28].

«Οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας»[29].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς κάλεσε τοὺς Ἀποστόλους τοὺς ὁποίους καὶ ἀπέστειλε[30] νὰ κηρύξουν[31].

β΄. Ὁ ἀγρὸς ποὺ ὀφείλει νὰ καλλιεργήσει εἶναι τὸ στενὸ καὶ εὐρύτερο περιβάλλον του, κατὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν θεραπευμένο δαιμονισμένο τῶν Γεργεσηνῶν: *«Καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος πεποίηκε καὶ ἠλέησέ σε. καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον»*[32].

γ΄. Ὁ καιρὸς εἶναι πάντοτε κατάλληλος γιὰ διακονία, ὅπως ὁ Κύριος ἐπεσήμανε μὲ τὴν γνωστὴ παραβολὴ τῶν δύο υἱῶν: *«Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπός τις εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε·*

28. Πρὸς Ἑβραίους ε΄, 4.
29. Πράξεων στ΄, 6.
30. Ἰωάννου ιζ΄, 18, κ΄, 21.
31. Ἰωάννου στ΄, 70, ιε΄, 16.
32. Μάρκου ε΄, 19, 20.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 47

τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθε»[33].

δ΄. Ἐργάζεται μὲ μοναδικὸ σκοπὸ νὰ συμφιλιώσει τὸν ἁμαρτωλὸ μὲ τὸν Θεὸ διὰ τῆς μετανοίας, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐκθέτει τὸν σκοπὸ τῆς δικῆς του ἀποστολῆς καὶ ἐργασίας: *«Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς»*[34].

ε΄. Μόνο διὰ τῆς συνεργίας τοῦ Κυρίου θὰ ἀποδώσει καρποὺς ἡ διακονία του. *«Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»*[35].

στ΄. Τὸ θέμα του, εἶναι ἡ ἀπὸ ἀγάπη θυσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅπως κηρύσσεται ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη: *«Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον».*[36]

ζ΄. Ὁ σταυρικὸς θάνατος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-

33. Ματθαίου κα΄, 28.
34. Πρὸς Κορινθίους Β΄, ε΄, 19.
35. Ἰωάννου ιε΄, 5.
36. Ἰωάννου γ΄, 16.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 48

στοῦ ἔγινε ἡ δόξα Του καὶ στέφανος δικός μας μὲ τὴν χορηγία τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν διαβεβαίωση καὶ ὑπόσχεσή Του: *«Ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς»*[37].

η΄. Τὸ Εὐαγγέλιο ἀποτελεῖ κλήση στὴν σωτηρία γιὰ κάθε ἄνθρωπο, ὅπως τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: *«Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι»*[38]

θ΄. Τὸ ἀποκλειστικὸ ἔργο του εἶναι στὸν οἶκο τοῦ Πατέρα, δηλαδὴ ἡ ἐργασία του διεξάγεται στὴν Ἐκκλησία, ὅπως ὁ Κύριος δίδασκε στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ Πατέρα: *«Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;»*[39].

ι΄. Ἡ ἀνταμοιβή του εἶναι ὁ στέφανος τῆς δικαιοσύνης, σύμφωνα μὲ τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου: *«Λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ»*[40].

---

37. Ἰωάννου ιστ΄, 7.
38. Πρὸς Ρωμαίους α΄, 16.
39. Λουκᾶ β΄, 49.
40. Πρὸς Τιμόθεον Β΄, δ΄, 8.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 49

Δ΄. ΟΙΚΟΔΟΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

α΄. Ἡ Ἐκκλησία, ἡ πνευματικὴ οἰκοδομὴ τοῦ Θεοῦ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στὸ ἔργο τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Ἐπισκόπων χρησιμοποιώντας καὶ μία ἄλλη πολὺ βοηθητικὴ εἰκόνα γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ὅτι εἶναι ναὸς τοῦ Θεοῦ, *«Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε»*[1], καὶ *«ὑμεῖς ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος»*[2].

Ἡ ἐργασία τῶν συνεργατῶν τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ οἰκοδομὴ τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ γίνεται σύμφωνα μὲ τὸ ἀρχικὸ γι' αὐτὴν σχέδιο τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀρχικοῦ καὶ πρώτου θεμέλιου τῆς πνευματικῆς οἰκοδομῆς.

Κάθε οἰκοδομὴ γίνεται σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο ποὺ προδιατυπώνει καὶ προχαράσσει ὁ ἀρχιτέκτονας, καὶ σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ἐργάτες καὶ οἰκοδό-

1. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 9. 2. Πρὸς Κορινθίους Β΄, στ΄, 16.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 50

μοι καλοῦνται νὰ οἰκοδομήσουν. Ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκοδομῆς προηγεῖται ἡ θεμελίωση, διότι πρῶτα ἀνοίγονται θεμέλια καὶ σ᾽ αὐτὰ τοποθετεῖται ὁ θεμέλιος λίθος ἐπάνω στὸν ὁποῖο κτίζεται ἡ οἰκοδομή. Καθὼς εἶναι φυσικό, καταβάλλεται μεγάλη προσοχὴ στὴν θέση τοῦ λίθου καὶ στὴν στερεότητά του, διότι ἀπὸ αὐτὴν ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ὅλη στερέωση τῆς οἰκοδομῆς. Ἡ χριστιανικὴ κοινωνία καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἠθικὴ οἰκοδομή, ποὺ ἄρχισε νὰ οἰκοδομεῖται μὲ τὰ ὄργανα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς συνεργάτες τῆς θείας Χάριτος, στὸ σχέδιο τῆς οἰκοδομῆς ποὺ ὁ Θεὸς ἔθεσε. Πράγματι, Αὐτὸς εἶναι ὁ Μεγάλος Ἀρχιτέκτονας τῆς οἰκοδομῆς. Στὴν Ἐκκλησία λοιπὸν ὁ μὲν Θεὸς Πατέρας εἶναι ὁ πρῶτος καὶ ἀπόλυτος Ἀρχιτέκτονας τῆς οἰκοδομῆς καὶ θεμελιωτής, ὁ Ὁποῖος θέτει ἀρραγῆ καὶ στερεὸ θεμέλιο τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι κάποιο ψιλὸ ἄνθρωπο ἢ προφήτη, ἢ ἀπόστολο ἢ ἅγιο, ἀλλὰ τὸν Υἱό Του καὶ ἐνανθρωπήσαντα Λόγο, τὸν Ἰησοῦ Χριστό, καὶ ἐπάνω σ᾽ αὐτὸ οἱ συνεργοὶ καὶ διάκονοι θέτουν καὶ οἰκοδομοῦν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς πίστεως στὸν Χριστό, δηλαδὴ ἐπὶ τῆς πέτρας αὐτῆς τῆς ὁμολογίας. Ἔτσι ἡ οἰκοδομὴ γίνεται κανονικά. Γιὰ τὶς μεγάλες αὐτὲς ἀλήθειες ὁ Παῦλος μιλάει στὴν περικοπὴ τῆς πρὸς Κορινθίους Α΄ γ΄ 9 ἐπιστολῆς, λέγοντας τὰ ἑξῆς: *«Ἀδελφοί, Θεοῦ ἐσμεν συνεργοί, Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε».*

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 51

Ἐμεῖς, λέει, οἱ Ἀπόστολοι εἴμαστε συνεργάτες τοῦ Θεοῦ στὸ μεγάλο ἔργο τῆς σωτηρίας. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ σωτήρας ὅλων μας, ὁ Ὁποῖος μᾶς κάλεσε διὰ τοῦ Υἱοῦ Του, στὸν Ὁποῖο πιστεύσαμε καὶ ἀφοσιωθήκαμε καὶ διακονοῦμε μὲ Αὐτὸν πρὸς οἰκοδομή σας, πρὸς καλλιέργειά σας, γιατὶ εἶστε ἀγρὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἀπέστειλε, γιὰ νὰ σᾶς καλλιεργήσουμε, ὥστε νά φέρετε καρπὸ ἀρετῆς· εἶστε οἰκοδομὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ πρέπει νὰ οἰκοδομεῖτε κατὰ τὸ σχέδιό Του καὶ ἐπάνω στὸν θεμέλιο λίθο τὸν ὁποῖο Αὐτὸς θέτει ὡς ἀρχὴ τῆς οἰκοδομῆς. Μὴν θεωρήσετε λοιπὸν ὅτι εἴμαστε κάτι ἀνώτερο, παρὰ μόνο τὸ ὅτι εἴμαστε συνεργοὶ Θεοῦ, διάκονοι Θεοῦ, καὶ ὅτι ὀφείλετε νὰ μᾶς ἀκοῦτε καὶ νὰ συμμορφώνεστε μὲ ὅσα σᾶς παραγγέλουμε ἀπὸ τὸν Θεό.

*

β΄. Οἱ οἰκοδόμοι τῆς Ἐκκλησίας

Θὰ παρακολουθήσουμε τοὺς συλλογισμοὺς τοῦ Ἀποστόλου:

Θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του σοφὸ ἀρχιτέκτονα στὴν οἰκοδομὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἐργάζεται μὲ σοφία. Αὐτὴ ἡ θέση καὶ ἡ ἐργασία στὴν Ἐκκλησία συνεχίζεται. Ἡ Ἐκκλησία στηρίζεται στὴν διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων.

Στὶς Κοινότητες τῶν πιστῶν ποὺ ἵδρυσε, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτονας, ἔθεσε τὸν θεμέλιο λίθο ποὺ εἶναι ὁ

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 52

Ἰησοῦς Χριστός· *«θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός»*[3]. Θεμέλιο καὶ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία στηρίζονται καὶ ἀποβλέπουν στὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

«Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. Θεμέλιον γὰρ οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός»[4].

Ἀρχιτέκτονας τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἐκκλησίας, συνολικῶς καὶ καθολικῶς, εἶναι μόνον ὁ Θεός. Ἀλλὰ καὶ καθένας συνεργὸς τοῦ Θεοῦ γίνεται ἀρχιτέκτονας οἰκοδομῆς ὄχι μὲ τὴν ἀπόλυτη, ἀλλὰ μὲ τὴν σχετικὴ ἔννοια, δηλαδὴ σύμφωνα μὲ τὸ ἀρχικὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, οἰκοδομώντας τὴν Ἐνορία του, καὶ κατ᾽ ἐπέκταση τὴν Ἐκκλησία, μὲ τοὺς νόμους καὶ τὶς ὁδηγίες τοῦ Θεοῦ. Ὁ Παῦλος γνώρισε πρῶτος τὸν Χριστὸ στοὺς Κορινθίους, καὶ ἔτσι ἔγινε ὁ ἱδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, στὴν ὁποία ἔστειλε καὶ τὶς δύο σπουδαιότατες ἐπιστολές του. Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ σοφὸς ἀρχιτέκτονας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, μὲ τὴν χάρη ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, ποὺ ἔθεσε λίθο θεμέλιο τῆς Ἐκκλησίας τῶν Κορινθίων ὄχι τὸν ἑαυτό του, μήτε τὸν Πέτρο, μήτε τὸν Ἀπολλώ, ἀλλὰ τὸν Χριστό, ἐπὶ τοῦ Ὁποίου καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖ τὴν Ἐκκλησία, καὶ ὅπως

3. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 11.
4. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 10-11.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 53

ὁποιοσδήποτε συνεργὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐγώ, λέγει, ἵδρυσα τὴν Ἐκκλησία σας, ὦ Κορίνθιοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτονας, σύμφωνα μὲ τὸ ἀρχικὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ τῆς οἰκοδομῆς τῆς καθόλου Ἐκκλησίας· ἀλλὰ ἐνῶ εἶμαι συνεργὸς Θεοῦ στὴν ἵδρυση τῆς Ἐκκλησίας σας, δὲν εἶμαι καὶ ὁ θεμέλιος αὐτῆς, διότι καὶ γιὰ ἐμένα καὶ γιὰ ἐσᾶς καὶ γιά ὅλους τοὺς χριστιανοὺς ἕνας εἶναι ὁ θεμέλιος λίθος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ἐκτὸς Αὐτοῦ οὐδένας ἄλλος μπορεῖ νὰ τεθεῖ θεμέλιος τῆς Ἐκκλησίας. Ἂς βλέπει λοιπὸν κάθε ἐργάτης καὶ οἰκονόμος τῆς Ἐκκλησίας πῶς οἰκοδομεῖ, ὄχι στὸν Παῦλο ἢ στὸν Πέτρο ἢ στὸν Ἀπολλώ, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἂν κι ἐμεῖς οἱ Ἀπόστολοι καλούμαστε θεμέλιοι τῆς Ἐκκλησίας κατὰ σχετικὴ ἔννοια, εἴμαστε ὅμως ὅλοι ἐποικοδομημένοι ἐπάνω στὸν Ἕνα καὶ μόνον ἀρχικὸν θεμέλιον, τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ζωντανὸς λίθος πού, κατὰ τὸν Κύριο, ἀποδοκίμασαν ὅσοι οἰκοδομοῦν τὴν ζωὴ καὶ τὴν πορεία τῶν λαῶν, ἐνῶ Ἐκεῖνος εἶναι ὁ θεμέλιος λίθος:

«Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;»[5].

5. Ματθαίου κα΄, 42, Πρβλ. Ἡσαΐου κή΄, 18, πρὸς Ρωμαίους θ΄, 33 καὶ Πέτρου Α΄, β΄, 6.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 54

Ἐπάνω στὸν θεμέλιον ποὺ ἔθεσε, ἄλλος ἐποικοδομεῖ, δηλαδὴ κτίζει. Ἐπισημαίνεται ὅμως ὅτι ὁ καθένας ποὺ κτίζει πρέπει νὰ προσέχει πῶς κτίζει καὶ μὲ ποιὰ ὑλικὰ κτίζει[6] .

Οἰκοδομώντας τὴν Ἐκκλησία, ποὺ εἶναι ὁ Ναὸς τοῦ Θεοῦ, γινόμαστε συνεργοὶ τοῦ Θεοῦ. Ὡς συνεργοὶ ὑποχρεούμαστε νὰ ἐφαρμόζουμε τὶς ὁδηγίες καὶ τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ. Τὸ σχέδιο τῆς οἰκοδομῆς εἶναι τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ αὐθαιρετοῦμε, νὰ ἀλλοιώνουμε, νὰ καταργοῦμε μέρη τοῦ σχεδίου.

Συνεχίζει ὁ Ἀπόστολος καὶ γίνεται σαφέστερος, ὅτι οἱ οἰκοδομοῦντες πρέπει νὰ προσέχουν τὰ ὑλικὰ μὲ τὰ ὁποῖα οἰκοδομοῦν:

«Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει. εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται»[7].

Ἡ οἰκοδομὴ πρέπει νὰ γίνεται ἐπάνω στὸν θεμέλιο λίθο, καὶ σύμφωνα μὲ τὸ θεῖο σχέδιο, γιὰ νὰ εἶναι στερεὰ καὶ σταθερή, αὐτοὶ δὲ ποὺ οἰκοδομοῦν πρέπει νὰ εἶναι ἄξιοι τοῦ θεμελίου τῆς οἰκοδομῆς

6. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 10.
7. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 12-14.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 55

καὶ τῆς φύσεως αὐτῆς, διότι διαφορετικὰ ἀποδοκιμάζονται. Ὅποιος λοιπὸν ἑλκύει μὲ τὴν διδασκαλία του, μὲ τὸ κήρυγμά του στὴν χριστιανικὴ πίστη καὶ κάνει μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἂς προσέχει, ὥστε αὐτοὶ ποὺ καλοῦνται καὶ προσελκύονται νὰ ἐξομοιώνονται μὲ τὸν Χριστό, νὰ γίνονται πραγματικοὶ χριστιανοί, καὶ νὰ μὴν εἶναι χριστιανοὶ μόνον κατ᾽ ὄνομα, ἀλλὰ νὰ εἶναι χρυσός, ἄργυρος, λίθοι πολύτιμοι, καὶ ὄχι χορτάρι ἢ καλάμι, διότι κάθε ἐργάτου καὶ συνεργάτου τοῦ Θεοῦ ἡ ἐργασία θὰ φανερωθεῖ στὸ φῶς τῆς ἔσχατης ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποία θὰ δοκιμασθοῦν καὶ θὰ κριθοῦν τὰ πάντα, ὅταν ὅλα θὰ ἀποκαλυφθοῦν, καὶ τίποτε δὲν θὰ μείνει ἀφανὲς καὶ ἀπόκρυφο. Διότι ὅπως μὲ τὴν φωτιὰ δοκιμάζονται οἱ μεταλλικὲς οὐσίες καὶ ἀναγνωρίζονται, ἔτσι καὶ στὸ φῶς τῆς κρίσεως, μὲ τὴν δίκη καὶ τὸν ἔλεγχο θὰ ἀποκαλυφθοῦν τὰ πάντα, καὶ θὰ ἐλεγχθεῖ ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ ὑποκρισία, ἡ ἁπλότητα καὶ ἡ πονηρία, ὁ γνήσιος καὶ ψεύτικος χριστιανισμός, ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία, ἀπὸ δὲ τὰ ἔργα του ὁ καθένας θὰ δικαιωθεῖ ἢ θὰ κατακριθεῖ. Τώρα ὁ ἄπιστος φαίνεται πιστός, καὶ ὁ πιστὸς ὡς ἄπιστος διασύρεται. Ὁ ὑποκριτὴς τιμᾶται ὡς ἐνάρετος καὶ ὁ ἐνάρετος κατακρίνεται ὡς κακοποιός! Ἰσχύει ἄρα τὸ προσωπεῖο, καὶ τὰ πράγματα δὲν δείχνουν τὴν γνήσια ὄψη. Ἡ ἀπάτη καὶ ἡ προσποίηση καλύπτουν τὸ πραγματικό, ἀλλὰ ἐκεῖ, στὴν ἔσχατη τότε κρίση, ὅταν ὅλοι θὰ ἐμφανισθοῦμε

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 56

μπροστὰ στὸν Κριτή, στὸν ἀδέκαστο, ἀπροσωπόληπτο, καρδιογνώστη Κύριο, ποὺ γνωρίζει τὰ πάντα, *«οὐδὲν κρυπτόν, ὃ οὐ μὴ γενήσεται φανερόν»*. ὅλα θὰ ἔλθουν στὸ φῶς καὶ τὸν δημόσιο ἔλεγχο καὶ στὴν δίκη. Ἐκεῖ θὰ ἐλεγχθεῖ ἡ ὑπόκριση.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἑρμηνεύει τὸν ἀποστολικὸ αὐτὸ λόγο ἐφαρμόζοντάς τον στὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ τὸν προσωπικὸ ἀγώνα τῶν πιστῶν ὡς ἑξῆς:

«Ἐπάνω στὸν Κύριο, σὰν θεμέλιο τῆς πίστεως, ἂς ὑψώσουμε τὴν οἰκοδομὴ τῶν ἀγαθῶν, βάζοντας χρυσό, ἄργυρο, πολύτιμους λίθους, δηλαδὴ θεολογία καθαρὴ καὶ ἀνόθευτη καὶ βίο ὁλοκάθαρο καὶ λαμπρὸ καὶ θείους λογισμοὺς καὶ νοήματα σὰν μαργαριτάρια. Ὄχι ὅμως ξύλα, οὔτε χόρτο, οὔτε καλαμιά, δηλαδὴ εἰδωλολατρία –ἐννοῶ τὴν ἐμπαθὴ ἐπιθυμία τῶν αἰσθητῶν– οὔτε βίο ἀσυλλόγιστο, οὔτε λογισμοὺς ἐμπαθεῖς ποὺ στεροῦνται τὴν σοφὴ σύνεση, σὰν ἄχυρα»[8].

8. *«Τῷ Κυρίῳ καθάπερ τινι θεμελίῳ, τὸ ὕψος ἐπικοδομοῦντες τῶν ἀγαθῶν, χρυσίου, ἀργυρίου, λίθους τιμίους ἐπιθώμεθα· τοὐτέστι θεολογίαν καθαρὰν καὶ ἀκίβδηλον καὶ βίον διαφανῆ καὶ λαμπρόν, καὶ θείους λογισμούς, καὶ μαργαρώδη νοήματα· ἀλλὰ μὴ ξύλα, μήτε χόρτον, μήτε καλάμην· τοὐτέστι μήτε εἰδωλολατρείαν ἤτοι τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ πτόησιν, μήτε βίον ἀλόγιστον, μήτε λογισμοὺς ἐμπαθεῖς καὶ τῆς κατὰ σοφῆς συνενέσεως, ὥσπερ ἀσταχύων ἐστερημένους»* (*ὡς ἄκαρπα δηλαδὴ στάχυα*) (ιβ΄ τῆς β΄ ἑκατοντάδος τῶν γνωστικῶν κεφαλαίων Migne P.G. τ. 90, στ. 1129).

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 57

Ὁμοίως καὶ ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος ἐπίσκοπος Μεδιολάνων χρυσάφι ἐννοεῖ τὴν ἀγάπη, ἀσήμι τὴν σοφία, λίθους πολυτελεῖς τὶς ἄλλες ἀρετές[9].

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης ἑρμηνεύει τὸ χωρίο δίνοντάς του τὸ ἴδιο νόημα ὡς ἑξῆς:

«Ἂν ὁ Ἀπόστολος ὀνομάζει ὀρθὰ τὴν οἰκοδομὴ τῆς κακίας ξύλα καὶ καλάμια καὶ χόρτα, γιατὶ τὰ οἰκοδομήματα τοῦ εἴδους αὐτοῦ στὸν καιρὸ τῆς κρίσεως γίνονται φωτιά, καὶ ἂν τὰ ἄχυρα, λέει τὸ Εὐαγγέλιο, ἑτοιμάζονται γιὰ τὴν φωτιὰ καὶ δήλωσε ὅτι καὶ τὸ ἄκαρπο κλῆμα εἶναι κατάλληλο γιὰ τὴν φωτιά, εἶναι φανερὸ ὅτι ξύλα ποὺ τὰ μαζεύουν γιὰ τὸ ἄναμμα φωτιᾶς εἶναι οἱ πονηρὲς πράξεις τῆς ζωῆς καὶ αὐτὸς ποὺ τὸν χτυποῦν μὲ πέτρες στὸν κατάλληλο καιρό, δὲν θὰ ἀστοχήσει κανένας τὸ σωστὸ ἂν ἐννοήσει πὼς εἶναι ὁ λογισμὸς ποὺ ρέπει στὸ κακό»[10].

Ὁ Μέγας Βασίλειος διευκρινίζει περαιτέρω λέγοντας γιὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγο:

9. Παρὰ Γεωργίῳ Κορεσσίῳ τῷ Χίῳ.

10. *«Εἰ γὰρ καλῶς ὁ Ἀπόστολος ξύλα, καλάμην καὶ χόρτον τὴν πονηρὰν οἰκοδομὴν ὀνομάζει, διότι τὰ τοιαῦτα οἰκοδομήματα ἐν τῷ τῆς κρίσεως καιρῷ πῦρ γίνεται, καὶ τὸ ἄχυρον, φησιν ἡ τοῦ Εὐαγγελίου φωνή, πυρὶ ἑτοιμάζεται καὶ τὴν ἄκαρπον κληματίδα, μόνῳ εὔθετον τῷ πυρὶ ἀπεφήνατο· δῆλον ἂν εἴη, ὅτι ξύλα ἐστὶν εἰς πυρὸς παρασκευὴν συναγόμενα, τὰ μάταια τοῦ βίου ἐπιτηδεύματα, καὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἐν καιρῷ τοῖς λίθοις βαλλόμενος, ὅνπερ τὸν εἰς τὰ κακὰ ῥέποντα λογισμόν τις νοήσας, οὐχ ἁμάρτοι τοῦ δέοντος.»* (Ὁμιλία ζ΄ εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν Migne P.G. τ. 44, στ. 716).).

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 58

«Διότι ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ φανερώσει τὴν ποιότητα τοῦ ἔργου κάθε ἐργάτου τῆς Ἐκκλησίας: Αὐτὸς θὰ σᾶς βαπτίσει μὲ ἅγιο Πνεῦμα καὶ μὲ πῦρ. Μὲ τὸ βάπτισμα δὲ τοῦ πυρὸς ἐννοεῖ τὴν δοκιμασία κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος, δηλαδή, τί εἴδους εἶναι τοῦ καθενὸς τὸ ἔργο θὰ τὸ δοκιμάσει τὸ πῦρ. Καὶ πάλι: Θὰ τὸ φανερώσει ἐκείνη ἡ ἡμέρα, διότι ἡ φανέρωσις θὰ γίνει μὲ τὸ πῦρ»[11].

Μὲ τὴν ἑρμηνεία αὐτὴ περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ πυρὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου συμφωνοῦν:

α΄. Ὁ θεῖος Διάδοχος Ἐπίσκοπος Φωτικῆς, λέγοντας:

«Ἐκεῖνοι ποὺ καὶ λίγο δειλιάζουν τὴν ὥρα τοῦ θανάτου, θὰ ἀφεθοῦν μαζὶ μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, σὰν ὑπόδικοι, γιὰ νὰ δοκιμασθοῦν ἀπὸ τὴν φωτιὰ τῆς κρίσεως, καὶ ἔτσι νὰ δεχθοῦν τὴν κληρονομία, ποὺ τοὺς ὀφείλεται κατὰ τὰ ἔργα τους, ἀπὸ τὸν ἀγαθὸ Θεό μας καὶ βασιλέα Ἰησοῦ Χριστό»[12].

11. *«Ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει τὴν ποιότητα τοῦ ἔργου καθενὸς ἐργάτου τῆς Ἐκκλησίας ὅτι: Αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, τὸ τοῦ πυρὸς Βάπτισμα τὴν ἐν τῇ κρίσει δοκιμασίαν λέγων καθ' ἃ φησίν ὁ Ἀπόστολος «ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει», καὶ πάλιν «ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται»* (Κεφάλαιον ιε΄ τοῦ Ε΄ λόγου *«περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ οὐ κτίσμα»*. Migne P.G. τ. 32, στ. 132 D).

12. *«Οἱ δὲ κἂν ἐν βραχεῖ δειλιῶντες ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θανάτου ἐν τῇ πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καταλειφθήσονται πλη-*

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 59

β΄. Ὁ θεῖος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ὅταν ρωτήθηκε γιὰ τὴν ἄποψη αὐτὴ τοῦ ἁγίου Διαδόχου ἀποκρίθηκε ὡς ἑξῆς:

«Ἐκεῖνοι ποὺ ἀπέκτησαν τὴν τελειότητα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ἀνύψωσαν τὴν ψυχὴ μὲ τὶς ἀρετές, θὰ ἁρπαχθοῦν μέσα σὲ σύννεφα, κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο, (πρὸς Θεσσαλονικεῖς δ΄ 17) καὶ δὲν θὰ ὑποστοῦν κρίση. Ἐκεῖνοι ὅμως ποὺ δὲν ἀπέκτησαν ὁλόκληρη τὴν τελειότητα, ἀλλὰ ἔχουν ἁμαρτήματα μαζὶ μὲ τὰ κατορθώματα, αὐτοὶ ἔρχονται στὸ δικαστήριο τῆς κρίσεως. Καὶ ἐκεῖ, μὲ τὴν ἐξέταση τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν πράξεων, θὰ εἶναι σὰν νὰ φλογίζονται, καὶ ἂν βαρύνει ἡ πλάστιγγα τῶν καλῶν πράξεων, καθαρίζονται ἀπὸ τὴν κόλαση»[13].

«Εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται. Εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζη-

θυῖ ὡς ὑπὸ κρίσιν ὄντες, ἵνα διὰ τοῦ πυρὸς δοκιμασθέντες τῆς κρίσεως, τοὺς κεχρεωστημένους αὐτοῖς κατὰ τὰς αὐτῶν πράξεις ἀπολάβωσι πλήρως παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἡμῶν Θεοῦ καὶ Βασιλέως Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Λόγος Ἀσκητικός, Κεφάλαιον ρ΄, Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν, Ἔκδοσις «ΑΣΤΗΡ», τ. Α΄, σελ. 272-273).

13. *«Οἱ τὸ τέλειον τῆς ἀγάπης κεκτημένοι πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ πτερὸν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ἀρετῶν μετεωρίσαντες, κατὰ τὸν ἀπόστολον, ἐν νεφέλαις ἁρπάζονται, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχονται. Οἱ δέ γε μὴ πάντη τὸ τέλειον κτησάμενοι ἀλλ᾽ ἁμαρτήματα καὶ κατορθώματα κεκτημένοι, οὗτοι ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς κρίσεως ἔρχονται, κἀκεῖ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν καὶ φαύλων πράξεων ἀντεξετάσεως οἱονεὶ πυρούμενοι, εἴπερ ἡ τῶν ἀγαθῶν πλάστιγξ ἐπιβαρύνῃ, καθαίρονται τῆς κολάσεως».* («Πεύσεις καὶ ἀποκρίσεις καὶ ἐρωτήσεις διαφόρων κεφαλαίων ἀπορουμένων» ἐρ. ι΄ P.G. Migne τ. 90, 793 C).

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 60

μιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός»[14].

Τότε, κατὰ τὸν καιρὸ τῆς δοκιμασίας τῶν προσώπων καὶ τῶν ἔργων τους, ἐκείνου τοῦ ὁποίου τὸ ἔργο, ἀφοῦ δοκιμάσθηκε ἀποδείχθηκε καλό, σύμφωνα μὲ τὸ θεῖο θέλημα, μένει καὶ αὐτὸς θὰ λάβει μισθό, διότι ἐργάσθηκε καλά, ἀφοῦ ἔφερε στὸν Χριστὸ ἀξίους Αὐτοῦ, καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἀνέδειξε ἐκλεκτά. Διότι καὶ αὐτοὺς ποὺ προσείλκυσε, ἀφοῦ δοκιμάσθηκαν φάνηκαν ἀληθινοὶ χριστιανοί, καὶ αὐτὸς ἔγινε ἀγαθὸς ἐργάτης, καὶ εἶναι ἄξιος μισθοῦ. Ἀλλὰ ἐκείνου τοῦ ὁποίου ἡ ἐργασία μετὰ τὴν δοκιμασία φάνηκε ἀδόκιμος, δὲν ἔγινε ὅπως ἔπρεπε, θὰ κατακαεῖ στὸ ἄσβετο πῦρ, αὐτὸς δὲν θὰ ἔχει μισθὸ ἀμοιβῆς, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ χαθεῖ, ἂν δοκιμαζόμενος ἔχει προσόντα χριστιανικά, γνήσια, καὶ χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἀποδεικνυόμενος, καθὼς ἀποδεικνύεται ἡ καθαρότητα τῶν μετάλλων αὐτῶν μὲ τὸ πῦρ. Γι' αὐτὸ οἱ διδάσκαλοι τοῦ θείου λόγου πρέπει νὰ προσελκύουν στὴν πίστη καὶ νὰ κάνουν μέλη τῆς Ἐκκλησίας ὄχι τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ αὐτοὺς ποὺ εἰλικρινὰ πιστεύουν καὶ χριστιανικὰ ἔργα ἐπιτελοῦν. Διότι διαφορετικά, μισθὸ ἀπὸ τὴν ἐργασία αὐτὴ δὲν ἔχουν καὶ κινδυνεύουν καὶ αὐτοὶ νὰ χαθοῦν, ἄν διδάσκουν ἄλλους, δὲν πράττουν ὅμως οἱ ἴδιοι αὐτὰ ποὺ διδάσκουν.

14. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 15.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 61

«Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς»[15].

Ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ στὸν ὁποῖο κατοικεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἡ χριστιανικὴ κοινωνία καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι οἰκοδομὴ Θεοῦ καὶ ναὸς Θεοῦ, στὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς τελεσιουργεῖ, διὰ τοῦ Υἱοῦ Του καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ μέγα μυστήριο τῆς θεοποιήσεως τῶν ἀνθρώπων, τῆς τελείας ἠθικῆς ἐξομοιώσεως μὲ Αὐτόν. Στὴν Ἐκκλησία ὁ Θεὸς ἑνώνεται μὲ τοὺς ἀνθρώπους *ἐν τῷ Χριστῷ*, καὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸν Θεὸ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, καὶ ἀπὸ τὴν πολύτιμη αὐτὴ καὶ εὐγενὴ ἐπικοινωνία καὶ σχέση πηγάζει ἡ θεοποίηση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπισημαίνει τὴν ἱερότητα καὶ ἁγιότητα τῆς ἐργασίας μας.

Ἀγνοεῖτε λοιπόν, ὦ Κορίνθιοι, λέγει ὁ Παῦλος, ὅτι εἶστε Θεοῦ οἰκοδομή, ἀγρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸ Ἅγιο κατοικεῖ μέσα σας; Βεβαίως δὲν τὸ ἀγνοεῖτε, διότι ἔχετε διδαχθεῖ, καὶ μάθατε ἀπὸ μένα ποὺ σᾶς κατήχησα. Λοιπὸν προσέχετε στὴν ἐφαρμογή. Ἂν κάποιος ἀπὸ σᾶς φθείρει τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ, δηλαδή, ἂν μὲ αἱρέσεις, μὲ σχίσματα,

15. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 16-17.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 62

μὲ ἔριδες διαιρεῖ καὶ συνταράσσει τὴν Ἐκκλησία, διότι αὐτὰ διαφθείρουν καὶ διαλύουν τὴν Ἐκκλησία, ὁ Θεὸς αὐτὸν τὸν ταραχοποιὸ καὶ σκανδαλοποιό, ἂν δὲν μεταμεληθεῖ καὶ προλάβει τὴν θεία ὀργή, θὰ τὸν καταστρέψει καὶ θὰ τὸν καταλύσει καὶ θὰ τὸν κολάσει μὲ τὸ αἰώνιο πῦρ. Διότι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι ἅγιος· ναὸς δὲ τοῦ Θεοῦ εἶστε ἐσεῖς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τὰ δὲ σχίσματα καὶ σκάνδαλα εἶναι βεβήλωση αὐτοῦ τοῦ ναοῦ, εἶναι πρὸς κατάκρισή σας καὶ πρέπει νὰ τὰ ἀποφεύγετε αὐτά, νὰ ἀγαπᾶτε τὴν ὁμόνοια, τὴν ἑνότητα *ἐν τῷ Χριστῷ*, τὴν ὁμοφωνία, τὸν συμπνευματισμό, τὴν ὁμοφροσύνη, καὶ νὰ τηρεῖτε ἀδιάρρηκτη μέχρι τέλους τὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπη. Συμβουλεύοντας μὲ αὐτὰ τοὺς Κορινθίους ὁ μέγας Παῦλος συμβουλεύει καὶ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ ὅλες τὶς Ἐκκλησίες.

Σ᾽ αὐτὴν τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ ἀναφέρονται τὰ ὁράματα τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ στὴν Ἀποκάλυψη[16].

Κατὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο, οἱ πιστοὶ ἀποτελοῦν τοὺς ζῶντες λίθους, ποὺ οἰκοδομοῦνται στὴν οἰκοδομὴ τοῦ πνευματικοῦ ναοῦ στὸν ὁποῖο ὑπηρετοῦν ὡς ἱερατεῖο ἅγιο, προσφέροντας θυσίες πνευματικές, εὐπρόσδεκτες στὸν Θεὸ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ: «*Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος*

16. Ἀποκαλύψεως κεφάλαιο κα΄.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 63

πνευματικός, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ»[17].

*

γ΄. Οἰκοδομώντας τὸν Ναὸ τοῦ Σώματος.

Οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ νὰ οἰκοδομήσουν τὴν Ἐκκλησία ὀφείλουν προηγουμένως νὰ προετοιμάσουν τοὺς λίθους μὲ τοὺς ὁποίους θὰ οἰκοδομηθεῖ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο ποὺ λέγει *«πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διότι περιέχει ἐν τῇ γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτόν, ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ»*[18].

Ἡ χριστιανικὴ πίστη βασίζεται σὲ δύο θεμελιώδη γεγονότα· τὸν θάνατο καὶ τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. *«Ὁ Χριστὸς ἀπέθανε κατὰ τὰς Γραφὰς»* καὶ *«ἀνέστη κατὰ τὰς Γραφάς»*[19]. Ὁ ἐχθρὸς χτύπησε μὲ μανία τὸν ἐξιλαστήριο θάνατο τοῦ Χριστοῦ καὶ

17. Πέτρου Α΄, β΄, 5.
18. Πέτρου Α΄, β΄, 4-6.
19. Κορινθίους Α΄, ιε΄, 3.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 64

τὴν θαυματουργική Του ἀνάσταση, γιατὶ γνώριζε ὅτι δίχως αὐτά, ἡ χριστιανικὴ πίστη εἶναι κούφια καὶ ἀνίσχυρη. *«Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν»*[20].

Καὶ τὴν ἀνάσταση – ὅπως καὶ τὸν θάνατο – τοῦ Χριστοῦ προφητεύουν οἱ Γραφές:

Ὅταν ὁ ἱερέας στὴν Παλαιὰ Οἰκονομία ἔκανε *«τὴν προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας»*[21], θυσίαζε ἕναν τράγο καὶ ἕναν δεύτερο, τὸν ἀποδιοπομπαῖο τράγο, ἔστελνε ζωντανὸ στὴν ἔρημο. Ὁ πρῶτος, ποὺ θυσιαζόταν καὶ πέθαινε, συμβόλιζε τὸν θάνατο καὶ ὁ δεύτερος, ποὺ ἐλευθερωνόταν ζωντανός, συμβόλιζε τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Δαβὶδ βεβαιώνει ὅτι ὁ Θεὸς *δὲν θέλει ἐγκαταλείψει τὴν ψυχήν Του στὸν ἅδη, οὔτε θὰ ἐπιτρέψει ὁ ὅσιός Του νὰ δεῖ φθορά· «ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθορά»*[22].

Ὁ Ἡσαΐας ἐπίσης προλέγει ὅτι *«οἱ νεκροί σου θέλουσιν ζήσει, μετὰ τοῦ νεκροῦ σώματός μου θέλουσι ἀναστηθῇ»*[23].

20. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιε΄, 17.
21. Λευϊτικοῦ ιστ΄.
22. Ψαλμοῦ ιστ΄, 10.
23. Ἡσαΐου κστ΄, 19.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 65

Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος φανερὰ δήλωσε ὅτι, ὅπως ὁ Ἰωνᾶς ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες στὴν κοιλιὰ τοῦ κήτους, ὅμοια θὰ συνέβαινε καὶ σ᾽ Αὐτόν[24]. Ἰδιαίτερα στὴν πρόκληση τῶν Ἰουδαίων νὰ τοὺς δείξει σημεῖο, τοὺς λέει:

«Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν… ἐκεῖνος ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ»[25].

Τρεῖς ἡμέρες θὰ ἔμενε στὸν Ἅδη καὶ μετὰ θὰ ἐξήρχετο ὡς νικητής.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή του θεολογεῖ, διδάσκοντας ὅτι μὲ τὰ ἅγια Μυστήρια ποὺ τελοῦν οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ συμμετέχοντες σ᾽ αὐτὰ πιστοὶ νεκρώνονται γιὰ τὴν ἁμαρτία καὶ ζωοποιοῦνται ἀπὸ τὸν Χριστό, ἀναγεννῶνται πνευματικὰ μὲ καινὴ ὕπαρξη γιὰ νὰ ζήσουν τὴν καινὴ ζωή[26].

*

δ΄. Ὁ Ναὸς τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ θαυμαστὴ παρομοίωση ποὺ χρησιμοποίησε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς λέγοντας *«ὁ Ναὸς τοῦτος»*, *«ὁ ναὸς τοῦ Σώματός Του»*, μᾶς δίνει ἀφορμὴ νὰ ἀναζητήσουμε σὲ ποιὰ σημεῖα ἔμοιαζε ὁ ἀρχαῖος

24. Ματθαίου ιβ΄, 40.
25. Ἰωάννου β΄, 19-21.
26. Πρὸς Ρωμαίους στ΄, 6-14.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 66

Ναὸς τῶν Ἱεροσολύμων μὲ τὸν Ναὸ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἔμοιαζε λοιπόν:

Στὴν θεία του κατασκευή: Ὅλα στὸν Ναό, ὡς τὴν πιὸ μικρὴ λεπτομέρεια, εἶχαν κατασκευαστεῖ κατὰ τὸ θεῖο ὑπόδειγμα καὶ μὲ τὰ πιὸ σπάνια ὑλικά. Ὅμοια καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν θεία σύλληψη, τὴν καθαρὴ καὶ ἁγία ζωή, τὸ ἄγγιχτο καὶ ἀμόλυντο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.

Στὸ σχέδιο καὶ τὴν χρησιμοποίησή του: Ὁ Ναὸς ἦταν ὁ τόπος τῆς κατοικίας τοῦ Θεοῦ. Ἐδῶ ἄκουγε τὶς προσευχὲς τῶν δικῶν Του, μιλοῦσε στὶς ψυχές, δεχόταν τοὺς ὕμνους τους. Ὅμοια καὶ ὁ Χριστός· *«Θεὸς ποὺ ἔγινε σὰρξ καὶ κατοίκησε μεταξύ μας»*. Δι' αὐτοῦ προσερχόμαστε στὸν Θεό, μεσιτεύει γιὰ ἐμᾶς, μᾶς μιλάει ὁ Πατὴρ δι' Αὐτοῦ.

Ὅλος ὁ Ναός (ἐπίπλωση, θυσίες), μιλοῦσε γιὰ τὸν Χριστό: Εἶναι γιὰ μᾶς τὸ ἱλαστήριο, οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως, ἡ εἴσοδος στὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Στὸν θάνατό Του τὸ καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ σχίσθηκε ἀπὸ ἐπάνω ἕως κάτω (Ματθαίου κζ΄ 51), ἔτσι *«ἔχουμε παρρησία νὰ εἰσέλθουμε στὰ ἅγια διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ νέας καὶ ζώσης ὁδοῦ τὴν ὁποία καθιέρωσε σὲ μᾶς διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ»*[27].

Ἡ προφητεία γιὰ τὴν καταστροφή του: *«Κατα-*

27. Πρὸς Ἑβραίους ι΄, 19-20.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 67

στρέψατε τὸν ναὸν τοῦτον». Δικό τους ἔργο ἦταν ἡ καταστροφή (θάνατος), δικό Του ἡ ἀνέγερση (ἀνάσταση). Τί κρῖμα, ἀλήθεια, οἱ ἄνθρωποι συχνὰ νὰ καταγκρεμίζουν ὅ,τι δὲν μποροῦν νὰ οἰκοδομήσουν, νὰ κρίνουν ὅ,τι δὲν μποροῦν αὐτοὶ νὰ φτιάξουν, νὰ πολεμοῦν ὅ,τι δὲν θέλουν νὰ ὑπερασπιστοῦν.

Μὲ τὴν δύναμή Του: *«Θέλω».* Ὑπῆρξαν βέβαια παραδείγματα ἀναστάσεων ἀπὸ τὸν Ἐλισσαιέ, τὸν Ἠλία, τὸν Ἰησοῦ ποὺ ἀνέστησε ἀρκετοὺς νεκρούς. Ὅμως ν᾽ ἀναστηθεῖ κανεὶς ὁ ἴδιος μὲ τὴν δύναμή του ἀπὸ τοὺς νεκρούς, μόνο ἕνα παράδειγμα ὑπάρχει· ὁ Ἰησοῦς. Εἶναι ἡ ἴδια δύναμη ποὺ ἀνασταίνει καὶ σήμερα νεκρὲς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ψυχὲς καὶ τὶς ὁδηγεῖ στὴν νέα κατὰ Θεὸν ζωή.

Αὐτὸ τὸ Σῶμα Του: *«Ἐγείρει αὐτόν».* Αὐτὸ τοῦτο τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἀναστήθηκε μετὰ τρεῖς ἡμέρες. Ἔδειξε τὰ τρυπημένα χέρια καὶ πόδια στὸν Θωμᾶ. Στὸν Θρόνο τοῦ οὐρανοῦ, φέρνει τὰ σημάδια τοῦ ἐξιλαστηρίου πάθους. Μ᾽ αὐτὸ τὸ σῶμα ἔφαγε στὴν παραλία, μὲ τὰ ἴδια χέρια εὐλόγησε τοὺς δύο στοὺς Ἐμμαούς, τοὺς ἔντεκα στὴν ἀνάληψη. Σῶμα ὅμως δοξασμένο, μὲ χωρὶς δέσμευση χώρου καὶ χρόνου. Πρότυπο τοῦ σώματος τοῦ ἔνδοξου, ποὺ θὰ λάβουν ὅλοι οἱ πιστοὶ κατὰ τὴν ἀνάσταση.

Τὴν τρίτη ἡμέρα: Παρασκευὴ ἀπόγευμα τέθηκε στὸν τάφο, πέρασε τὸ Σάββατο καὶ τὴν Κυριακὴ τὸ πρωῒ ἀναστήθηκε μὲ δύναμη καὶ δόξα πολλή. Ἔτσι

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 68

ἡ πρώτη τῆς ἑβδομάδος, ἔγινε ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, ἡ ἡμέρα ποὺ ἀντικατέστησε τὸ Σάββατο.

Μὲ τὴν παρομοίωση αὐτὴ ὁ Κύριος προφήτευσε τὸ τέλος τοῦ Ναοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τὴν ἀντικατάστασή του ἀπὸ τὸν νέο Ναὸ ποὺ θὰ εἶναι τὸ Σῶμα Του, στὸ ὁποῖο θὰ ἑνωθοῦν ὅλοι οἱ πιστοί, καταλήγοντας ὅτι *«ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους»*[28].

*

ε΄. Ὁ Ναὸς τοῦ σώματος τοῦ πιστοῦ.

Τὸ σῶμα γεννήθηκε τὴν τρίτη ἡμέρα μαζὶ μὲ τὴν ἀνάσταση τοῦ Σώματος τοῦ Κυρίου.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος χρησιμοποιεῖ τὴν ἴδια εἰκόνα μιλώντας γιὰ τοὺς πιστούς. *«Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;»*[29]. *«Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς»*[30]. Ἐφαρμογὴ στὸν πιστό. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ στὴν ζωὴ τοῦ πιστοῦ, εἶναι διττή:

Ὁ χριστιανὸς εἶναι τὸ πρόσωπο, ποὺ πρέπει νὰ πεθάνει γιὰ νὰ ζήσει. Ἡ πίστη του στὸν Χριστὸ αὐ-

28. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιβ΄, 12-27.
29. Πρὸς Κορινθίους Α΄, στ΄, 19.
30. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 17.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 69

τὸ τὸ βαθὺ νόημα ἔχει. Νὰ πεθάνει γιὰ τὸν ἑαυτό του, γιὰ νὰ ζήσει γιὰ τὸν Χριστό. Νὰ πεθάνει γιὰ τὴν ἁμαρτία, *«ἵνα ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσῃ»*[31]. *«Σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ»*[32]. Ἐσὺ πρέπει νὰ θελήσεις νὰ πεθάνεις, ὁ δὲ Κύριος θὰ σοῦ χαρίσει τὴν νέα ἀναστημένη ζωή. Μόνο πρόσεχε, μὴ φθείρεις τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ χριστιανὸς εἶναι τὸ πρόσωπο, ποὺ θὰ πεθάνει καὶ θὰ ζήσει. Μία ἡμέρα ἡ κληρονομιὰ τοῦ Ἀδάμ, θὰ ἐπιστραφεῖ. Ἡ γῆ θὰ πάρει πίσω τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔδωσε. *«Τὸ χῶμα θὰ ἐπιστρέψει στὴν γῆ»*[33], γιατὶ *«σάρξ καὶ αἷμα δὲν μποροῦν νὰ κληρονομήσουν βασιλείαν Θεοῦ»*[34]. Μία ἄλλη ἡμέρα *«οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ Του»*[35], θὰ ἀναστηθοῦν, ἀκολουθοῦντες Ἐκεῖνον ποὺ ἔγινε *«ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων»*[36]. Τότε *«τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν»*[37], τότε ὁ θάνατος θὰ ἔχει τελείως νικηθεῖ. Ἂς πονᾶμε τώρα, ἂς κουραζόμαστε, ἂς κοπιάζουμε. *«Καθὼς φορέσαμε τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, θὰ φορέσουμε καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου»*[38].

31. Πρὸς Ρωμαίους στ΄, 4.
32. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιε΄, 36.
33. Ἐκκλησιαστοῦ ιβ΄, 7.
34. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιε΄, 50.
35. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιε΄, 23.
36. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιε΄, 20.
37. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιε΄, 53.
38. Πρὸς Κορινθίους Α΄, ιε΄, 48.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 70

Καταχωρεῖται στὴν συνέχεια ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ ὁμιλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ποὺ ἑρμηνεύει τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τοὺς οἰκοδομοῦντας στὴν θεία οἰκοδομὴ ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

«Ἀφοῦ δηλαδὴ εἶπε, ἐὰν κάποιου τὸ ἔργο ποὺ ἔκτισε, μένει, θὰ λάβει μισθό· ἐὰν κάποιου τὸ ἔργο καεῖ, θὰ ὑποστεῖ ζημιές, πρόσθεσε· ὁ ἴδιος ὅμως θὰ σωθεῖ, ἀλλὰ ἔτσι ὅπως σώζεται κανεὶς ἀπὸ τὸ πῦρ. Τί θὰ μπορούσαμε λοιπὸν νὰ ποῦμε γι᾽ αὐτό; Κατ᾽ ἀρχὴν ἂς ἐξετάσουμε ποῖο εἶναι τὸ θεμέλιο καὶ ποῖος ὁ χρυσός, ποῖοι οἱ πολύτιμοι λίθοι, ποῖα ἡ χόρτος καὶ ποῖα ἡ καλάμη. Τὸ μὲν θεμέλιο ὁ ἴδιος σαφῶς δήλωσε ὅτι εἶναι ὁ Χριστὸς μὲ τὸ νὰ πεῖ ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ θέσει ἄλλο θεμέλιο ἐκτὸς ἐκείνου ποὺ ἔχει τεθεῖ, τὸ ὁποῖο εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ δὲ οἰκοδομὴ νομίζω εἶναι οἱ πράξεις. Ἂν καὶ βέβαια μερικοὶ λένε ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιο ἔχει λεχθεῖ γιὰ τοὺς διδασκάλους καὶ μαθητὲς καὶ περὶ τῶν διεφθαρμένων αἱρέσεων, ἀλλὰ ὁ λόγος αὐτὸς δὲν γίνεται δεκτός. Διότι, ἐὰν αὐτὸ εἶναι ἔτσι, πῶς τὸ μὲν ἔργο χάνεται, ὁ οἰκοδομῶν ὅμως θὰ σωθεῖ, ἔστω καὶ ὡς διὰ πυρός; διότι ὁ αἴτιος μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθεῖ· τώρα ὅμως θὰ συμβεῖ νὰ τιμωρεῖται περισσότερο τὸ ἔργο τῆς οἰκοδομήσεως.

Δηλαδή, ἐὰν μὲν ὁ διδάσκαλος ἔχει γίνει ὁ αἴτιος τοῦ κακοῦ, εἶναι ἄξιος νὰ τιμωρηθεῖ αὐστηρά·

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 71

πῶς λοιπὸν θὰ σωθεῖ; Ἐὰν δὲ δὲν εἶναι αἴτιος, ἀλλὰ παρὰ τὸν δικό του δύστροπο χαρακτήρα οἱ μαθητές του ἔχουν γίνει τέτοιοι, καθόλου δὲν εἶναι ἄξιος νὰ τιμωρηθεῖ, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ὑποστεῖ καμμία ζημία αὐτὸς ποὺ ἔκανε καλὴ οἰκοδομή. Πῶς λοιπὸν λέει, θὰ ὑποστεῖ ζημιές; Ἄρα εἶναι φανερὸ ὅτι μιλάει γιὰ πράξεις.

Ἐπειδὴ δηλαδὴ πρόκειται στὴν συνέχεια νὰ στραφεῖ πρὸς τὸν πόρνο, κάνει ἕνα προοίμιο ἀρκετὰ πιὸ πρίν. Διότι γνωρίζει, καθὼς μιλάει γιὰ ἕνα θέμα, νὰ προετοιμάζει γιὰ ἄλλο, γιὰ τὸ ὁποῖο πρόκειται νὰ μιλήσει· πράγματι λοιπόν, ἐπιτιμώντας τοὺς πιστοὺς γιὰ τὸ ὅτι δὲν κρατοῦν τὸν ἑαυτό τους στὰ ἄριστα, προετοίμασε τὸν λόγο περὶ τῶν μυστηρίων. Ὅτι ἐπείγεται τώρα νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸν πόρνο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ ὅτι, ἀφοῦ μίλησε γιὰ τὸ θεμέλιο, προσέθεσε· δὲν γνωρίζετε ὅτι εἶσθε ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοικεῖ μέσα σας; Ἐὰν κάποιος καταστρέφει τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ, θὰ τὸν καταστρέψει ὁ Θεός. Αὐτὰ δὲ τὰ ἔλεγε διαταράσσοντας ἀπὸ τὴν στιγμὴ αὐτὴ τὴν ψυχὴ τοῦ πόρνου μὲ τὸν φόβο. Ἐὰν κάποιος κτίζει ἐπάνω στὸν θεμέλιον αὐτὸ χρυσόν, πολύτιμους λίθους, ξύλα, καλάμια. Δηλαδὴ μετὰ τὴν πίστη χρειάζεται οἰκοδόμηση· γι᾽ αὐτὸ καὶ ἀλλοῦ λέει· νὰ οἰκοδομεῖτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους· καθ᾽ ὅσον ὁ τεχνίτης καὶ ὁ μαθητευόμενος

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 72

συνεισφέρουν εἰς τὴν οἰκοδόμηση· γι' αὐτὸ λέει· καθένας νὰ προσέχει πῶς κτίζει.

Ἐὰν αὐτὰ εἶχαν λεχθεῖ γιὰ τὴν πίστη, δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ λεχθοῦν, διότι στὴν πίστη πρέπει ὅλοι νὰ εἶναι ἴσοι, ἐπειδὴ μία εἶναι ἡ πίστη· στὴν ἀρετὴ τοῦ βίου ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν ὅλοι νὰ εἶναι ἴδιοι. Ἡ πίστη δηλαδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν σὲ ἄλλον μὲν νὰ εἶναι μικρότερη, σὲ ἄλλον δὲ καλύτερη, ἀλλὰ εἶναι ἡ ἴδια σὲ ὅλους ποὺ πιστεύουν ἀληθινά· στὸν βίο ὅμως εἶναι δυνατὸν ἄλλοι μὲν νὰ εἶναι περισσότερο φιλόπονοι, ἄλλοι δὲ ραθυμότεροι· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι εἶναι ἐπόμενο νὰ ζοῦν ὀρθότερο βίο, οἱ δὲ δεύτεροι νὰ εἶναι ὑποδεέστεροι· καὶ εἶναι ἐπόμενο ἄλλοι μὲν νὰ ἔχουν κατορθώσει τὰ μεγαλύτερα, ἄλλοι δὲ τὰ μικρότερα· ἄλλοι μὲν νὰ ἔχουν κάνει τὰ μεγαλύτερα σφάλματα, ἄλλοι δὲ τὰ ἐλαφρότερα. Γι' αὐτὸ εἶπε: Χρυσόν, ἄργυρον, πολύτιμους λίθους, ξύλα, χόρτο, καλάμια.

Τὸ ἔργο τοῦ καθενὸς θὰ γίνει φανερό. Ἐδῶ ἐννοεῖ τὴν πράξη. Ἂν κάποιου τὸ ἔργο ποὺ ἔκτισε, μένει, θὰ λάβει μισθό· ἐὰν κάποιου τὸ ἔργο καεῖ, θὰ ὑποστεῖ ζημιές. Καὶ βέβαια, ἐὰν τοῦτο λεγόταν γιὰ τοὺς μαθητὲς καὶ διδασκάλους, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθοῦν οἱ διδάσκαλοι, ἐὰν οἱ μαθητὲς δὲν τοὺς εἶχαν ἀκούσει. Γιὰ τοῦτο λοιπὸν λέει, καθένας θὰ λάβει τὸν μισθό του ἀναλόγως μὲ τὸν κόπο του· ὄχι ἀναλόγως μὲ τὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ ἀναλόγως

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 73

μὲ τὸν κόπο. Εἰς τί εὐθύνονται οἱ διδάσκαλοι, ἐὰν δὲν ἔδιναν προσοχὴ οἱ ἀκούοντες; Ἆρα καὶ ἀπὸ ἐδῶ φαίνεται ὅτι ὁ λόγος εἶναι περὶ ἔργων.

Ἡ σημασία αὐτοῦ ποὺ λέει εἶναι ἡ ἑξῆς: Ἐὰν κάποιος διάγει κακὸ βίο, ἀλλὰ ἔχει ὀρθὴ πίστη, δὲν θὰ τὸν βοηθήσει ἡ πίστη του νὰ μὴν τιμωρηθεῖ, ἐφόσον τὸ ἔργο κατακαίγεται. Τὸ δὲ κατακαήσεται σημαίνει ὅτι δὲν θὰ ἀντέξει τὴν δύναμη τοῦ πυρός. Ἀλλὰ ὅπως ἀκριβῶς, ἐὰν κάποιος, ἔχοντας χρυσὰ ὅπλα, περάσει ποταμὸ πυρός, ἐξέρχεται ἀπὸ αὐτὸν λαμπρότερος, ἐὰν δὲ περνοῦσε αὐτὸν ἔχοντας χόρτο, ὄχι μόνο δὲν ὠφελεῖ σὲ τίποτε, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτό του καταστρέφει, ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ τὰ ἔργα. Δὲν τὸ λέει δηλαδὴ αὐτὸ σὰν νὰ διαλεγόταν περὶ πραγματικῶν προσώπων καὶ περὶ κατακαιομένων, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ αὐξήσει περισσότερο τὸν φόβο καὶ νὰ ἀποδείξει ὅτι ἐκεῖνος ποὺ ζεῖ στὴν κακία δὲν ἔχει καμμία ἀσφάλεια· καὶ γιὰ τοῦτο ἔλεγε θὰ ὑποστεῖ ζημιές. Νὰ μία τιμωρία. Ὁ ἴδιος θὰ σωθεῖ, ἀλλὰ ἔτσι ὅπως σώζεται κανεὶς ἀπὸ τὸ πῦρ. Νὰ καὶ ἡ δεύτερη. Αὐτὸ πού λέει σημαίνει τὸ ἑξῆς: Δὲν θὰ χαθεῖ καὶ ὁ ἴδιος ἔτσι ὅπως τὰ ἔργα ἐκμηδενιζόμενος, ἀλλὰ θὰ μείνει μέσα στὸ πῦρ. Τὸ πρᾶγμα, λέει, χρειάζεται βεβαίως σωτηρία, καὶ γι᾽ αὐτὸ προσέθεσε, ὅπως σώζεται κανεὶς ἀπὸ τὸ πῦρ· διότι, ὡς γνωστόν, συνηθίζουμε νὰ μιλᾶμε γιὰ τὴν ὕλη, ποὺ δὲν κατακαίγεται

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 74

καὶ δὲν ἀποτεφρώνεται ἀμέσως, ὅτι διατηρεῖται στὸ πῦρ.

Μὴν νομίσεις ὅμως, ἐπειδὴ ἄκουσες τὴν λέξη πῦρ, ὅτι αὐτοὶ ποὺ κατακαίονται ὁδηγοῦνται στὴν ἀνυπαρξία. Ἐὰν δὲν ὀνομάζει σωτηρία καὶ τὴν τιμωρία αὐτοῦ τοῦ εἴδους, μὴν ἀπορεῖς, διότι συνηθίζει νὰ χρησιμοποιεῖ εὐήχους λέξεις γι' ὅσα ἠχοῦν κακῶς καὶ γιὰ τὰ καλὰ τὶς ἀντίθετες λέξεις· ὅπως γιὰ παραδειγμα, ἡ λέξη αἰχμαλωσία θεωρεῖται ὅτι σημαίνει κάτι τὸ κακό, ἀλλὰ ὁ Παῦλος τὴν χρησιμοποιεῖ γιὰ καλό, λέγοντας: "Αἰχμαλωτίζουμε κάθε σκέψη ὥστε νὰ ὑπακούει στὸν Χριστό". Καὶ πάλι χρησιμοποιεῖ εὐήχους λέξεις γιὰ κακὰ πράγματα, λέγοντας, "ἐβασίλευσε ἡ ἁμαρτία", ἂν καὶ ἡ λέξη βασιλεία εἶναι μᾶλλον εὔηχος λέξη. Ἔτσι καὶ ἐδῶ· μὲ τὸ νὰ πεῖ θὰ σωθεῖ, δὲν ἔκανε ὑπαινιγμὸ γιὰ τίποτε ἄλλο, παρὰ γιὰ τὸ μέγεθος τῆς τιμωρίας, σὰν νὰ ἔλεγε ὅτι ὁ ἁμαρτωλὸς αὐτὸς θὰ τιμωρεῖται συνεχῶς.

Στὴν συνέχεια προσθέτει, σὰν σὲ συμπέρασμα τὰ ἑξῆς: "Δὲν γνωρίζετε ὅτι εἶσθε ναὸς τοῦ Θεοῦ;". Ἐπειδὴ δηλαδὴ στὴν προηγούμενη ὁμιλία μίλησε γιὰ ἐκεῖνα ποὺ διαιροῦν τὴν Ἐκκλησία, μέμφεται στὴν συνέχεια καὶ τὸν πόρνο, οὐδέποτε ὀνομαστικὰ ἀλλὰ ἀόριστα ὑπαινίσεται τὸν διεφθαρμένο βίο του καὶ διαχωρίζει τὸ ἁμάρτημα ἀπὸ τὴν δωρεά, ἡ ὁποία τοῦ εἶχε ἤδη δοθεῖ. Κατόπιν ἀποτρέπει καὶ τοὺς ἄλλους

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 75

ἀπὸ ὅσα ἀκριβῶς εἶχαν ἤδη πράξει· διότι πάντοτε κάνει τοῦτο, λαμβάνοντας ὡς ἀφορμὴ ὅσα πρόκειται νὰ συμβοῦν ἢ ἔχουν ἤδη συμβεῖ, εἴτε λυπηρὰ εἴτε ἀγαθά.

Ἀπὸ τὰ μὲν μέλλοντα λέει: "Ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ τὸ φανερώσει διότι ἀποκαλύπτεται μὲ πῦρ", ἀπὸ ὅσα δὲ ἔχουν συμβεῖ λέει: "Δὲν γνωρίζετε ὅτι εἶσθε ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοικεῖ μέσα σας; Ἐὰν κάποιος καταστρέψει τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ, θὰ τὸν καταστρέψει ὁ Θεός".

Βλέπεις τὴν σφοδρότητα τοῦ λόγου; Ἀλλὰ ἐν ὅσῳ εἶναι ἄγνωστο τὸ πρόσωπο τοῦ κατηγορουμένου, δὲν εἶναι τόσο βαρὺς ὁ λόγος, διότι ὅλοι συμμετέχουν στὸν φόβο, ποὺ προέχεται ἀπὸ τὴν ἐπιτίμηση. "Φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός"· δηλαδὴ θὰ τὸν καταστρέψει. Τοῦτο δὲ δὲν σημαίνει ὅτι καταρᾶται, ἀλλὰ ὅτι προφητεύει. "διότι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι ἅγιος", προσέθεσε. Καὶ αὐτὸς ὁ ναὸς εἶσθε σεῖς. Κανεὶς ἂς μὴν ἐξαπατᾶ τὸν ἑαυτό του. Καὶ τοῦτο τὸ λέει γιὰ ἐκεῖνον, διότι νόμιζε ὅτι δῆθεν εἶναι κάτι καὶ ὑπερηφανευόταν γιὰ τὴν σοφία του.

Καὶ γιὰ νὰ μὴ φανεῖ ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀποτείνεται πρὸς αὐτὸν χωρὶς νὰ εἶναι ὁ κύριος σκοπός του, ἀφοῦ τὸν ἔβαλε σὲ ἀγωνία καὶ τὸν παρέδωσε σὲ φόβο, πάλι φέρνει τὸν λόγο στὸ κοινὸ ἁμάρτημα καὶ λέει: Ἐὰν κάποιος μεταξύ σας νομίζει ὅτι εἶναι σοφὸς κατὰ τὴν κρίση τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ἂς γίνει

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 76

μωρός, γιὰ νὰ γίνει σοφός. Καὶ τὸ κάνει αὐτὸ στὴν συνέχεια μὲ πολλὴ παρρησία, διότι πράγματι τοὺς ἀντιμετώπισε ἐπιτυχῶς. Διότι, καὶ ἂν ἀκόμη κάποιος εἶναι πλούσιος ἢ ἔχει εὐγενῆ καταγωγή, εἶναι εὐτελέστερος τῶν εὐτελῶν, ὅταν κυριευθεῖ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Δηλαδή, ὅπως ἀκριβῶς ἂν κάποιος εἶναι βασιλιὰς καὶ γίνει δοῦλος βαρβάρων, εἶναι ὁ δυστυχέστερος ὅλων, ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἁμαρτία. Ἡ ἁμαρτία δηλαδὴ εἶναι βάρβαρος καὶ δὲν γνωρίζει νὰ εὐσπλαγχνίζεται τὴν ψυχή, τὴν ὁποία κατέλαβε μία φορά, ἀλλὰ τυραννεῖ ἕως ὅτου νὰ καταστρέψει αὐτοὺς ποὺ τὴν δέχονται»[39].

39. Ἰωάννου Χρυσοστόμου: Ὁμιλία Θ΄ εἰς τὴν Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή. ΕΠΕ τ. 18, Θεσσαλονίκη 1979.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 77

Ε΄. ΥΠΗΡΕΤΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΘΕΟΥ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐλέγχοντας καὶ διορθώνοντας τοὺς Κορινθίους ποὺ εἶχαν διαιρεθεῖ σὲ διάφορες ὁμάδες καὶ ποὺ ἡ κάθε μία εἶχε τὸ ὄνομα ἑνὸς ἐργάτου τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ ἀπόστολος λέει: *«Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε; Τίς οὖν ἐστι Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλὼς ἀλλ᾽ ἢ διάκονοι δι᾽ ὧν ἐπιστεύσατε;»*[1], ἐπισημαίνει τὸ *«ὡς ὁ Κύριος ἔδωκε»*, δηλαδὴ ὅτι ὁ Κύριος σὲ ἄλλον ἔδωκε περισσότερο καὶ σὲ ἄλλον λιγώτερο. Καθὼς ὁ Κύριος χάρισε κατὰ τὴν σοφία καὶ τὴν δικαιοσύνη Του. Ὅπως ἀκριβῶς πράττει ἐκεῖνος ποὺ διαλέγει τοὺς ἐργάτες. Ἀναλόγως ποιὰ ἐργασία θὰ τοὺς ἀναθέσει νὰ ἐπιτελέσουν, ἐπιλέγει τὸν κατάλληλο.

Γι᾽ αὐτὸ ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει στοὺς Κορινθίους ποὺ εἶχαν διαιρεθεῖ σὲ διάφορες ὁμάδες καὶ ποὺ ἡ κάθε μία εἶχε τὸ ὄνομα ἑνὸς ἐργάτου τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ ἀπόστολος λέει: *«Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε; Τίς οὖν ἐστι Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλὼς ἀλλ᾽ ἢ διάκονοι δι᾽ ὧν ἐπιστεύσατε;»*[1], ἐπισημαίνει τὸ *«ὡς ὁ Κύριος ἔδωκε»*, δηλαδὴ ὅτι ὁ Κύριος σὲ ἄλλον ἔδωκε περισσότερο καὶ σὲ ἄλλον λιγώτερο. Καθὼς ὁ Κύριος χάρισε κατὰ τὴν σοφία καὶ τὴν δικαιοσύνη Του. Ὅπως ἀκριβῶς πράττει ἐκεῖνος ποὺ διαλέγει τοὺς ἐργάτες. Ἀναλόγως ποιὰ ἐργασία θὰ τοὺς ἀναθέσει νὰ ἐπιτελέσουν, ἐπιλέγει τὸν κατάλληλο.

1. Πρὸς Κορινθίους Α΄, γ΄, 4-5.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 78

θίους ποιὰ γνώμη πρέπει νὰ ἔχουν γιὰ τοὺς κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου. Νὰ μᾶς θεωρεῖτε, τοὺς λέει, ὅτι εἴμαστε ὑπηρέτες καὶ διάκονοι τοῦ Χριστοῦ, τίποτε περισσότερο.

«Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ»[2].

Ἐφ' ὅσον οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ Πρεσβύτεροι καὶ οἱ Διάκονοι εἶναι οἱ οἰκονόμοι, δηλαδὴ οἱ διαχειριστὲς τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Κύριος εἶπε στοὺς Μαθητές Του *«ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς»*[3], κατὰ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου ὁ καλὸς καὶ φρόνιμος καὶ ἔμπιστος διαχειριστὴς τῆς πνευματικῆς περιουσίας τοῦ Θεοῦ ὀφείλει νὰ διδάσκει ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πρέπει, ὅταν πρέπει καὶ ὅπως πρέπει.

Σύμφωνα μὲ αὐτὰ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει ὅτι ὁ διαχειριστὴς φροντίζει νὰ ἀποδειχθεῖ ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Κυρίου ποὺ τοῦ ἀνέθεσε αὐτὴ τὴν τιμητικὴ καὶ ἱερὴ ἀποστολὴ νὰ διαχειρίζεται τὴν περιουσία Του. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ὁ διαχειριστὴς πρέπει νὰ εἶναι κατάλληλος γιὰ τὴν ὑπη-

2. Πρὸς Κορινθίους Α΄, δ΄, 1-2.
3. Λουκᾶ η΄, 10.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 79

ρεσία ποὺ θὰ ἀναλάβει. Συνεπῶς ὁ καθένας δὲν εἶναι κατάλληλος νὰ γίνεται Ἱερέας, Ἀρχιερέας καὶ Διδάσκαλος λαοῦ, οἰκονόμος δηλαδὴ τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων.

Ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ἔγραψε στὸν Παλλάδιο:

«Καθόσον δὲν μποροῦν ὅλοι νὰ καταλάβουν τὴν ἐξουσία αὐτή, ἡ ὁποία εἶναι ἀνώτερη καὶ ἀπὸ τὴν βασιλεία, γιατὶ ἡ μία διαχειρίζεται τὰ θεῖα, ἐνῶ ἡ ἄλλη τὰ ἐπίγεια πράγματα, ἀλλὰ λίγοι μόνο, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ διαφέρουν τόσο, ὅσο οἱ ποιμένες ἀπὸ τὰ πρόβατα, γιὰ νὰ μὴ πῶ περισσότερο»[4].

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος τονίζει καὶ αὐτὸς τὶς ἴδιες ἀρχὲς καὶ ἀλήθειες:

«Ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος, ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν»[5].

4. *«Οὐ γὰρ πάντων τῷ δύνασθαι τοιαύτης ἀρχῆς (δηλαδὴ ὡς Ἱερωσύνης) ἀντιλαβέσθαι, ἥτις καὶ βασιλείας ἐστὶ ὑψηλοτέρα, ἡ μὲν γὰρ τὰ θεῖα, ἡ δὲ τὰ ἐπίγεια διέπει πράγματα, ἀλλ' ὀλίγων κομιδῆ, οἳ τοσοῦτον τῶν ἀρχομένων δίκαιοι ἂν εἶεν διαφέρειν, ὅσον οἱ ποιμένες τῶν προβάτων, ἵνα μηδὲν εἴπω πλέον»* (Ἱσ. Πηλουσιώτη· ἐκδ. «ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ» Βιβλίον Γ΄ Ἐπιστολὴ 216, σελ. 252).

5. Πέτρου Α΄, δ΄, 10-11.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 80

Ὁ Κύριος, μὲ τὴν παραβολὴ περὶ τοῦ πιστοῦ οἰκονόμου, θέτει τὶς βάσεις τῆς ἱερατικῆς αὐτοσυνειδησίας:

«Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;»[6].

Σύμφωνα μὲ αὐτὰ ὁ πιστὸς καὶ φρόνιμος οἰκονόμος ἀναλαμβάνει νὰ ἐπιμελεῖται *«τὴν θεραπείαν»* τοῦ Κυρίου Του. Νὰ δίνει σὲ κάθε κατάλληλη εὐκαιρία τὴν πνευματικὴ τροφή, ὥστε ὅσοι ἀνήκουν στὸν Κύριο νὰ μὴν στεροῦνται τὰ ἀγαθά Του.

Μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ οἰκονόμου ποὺ κατηγορήθηκε ὅτι διεσκόρπισε σπάταλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἐπιστᾶ τὴν προσοχὴ στοὺς οἰκονόμους νὰ ἐνεργοῦν ἔξυπνα καὶ κατάλληλα κατὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων τους.

«Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ»[7].

«Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν»[8].

---

6. Λουκᾶ ιβ΄, 42-48.
7. Λουκᾶ ιστ΄, 1-16.
8. Λουκᾶ ιβ΄, 48.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 81

Παραθέτουμε στὴν συνέχεια ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ ὁμιλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ποὺ ἑρμηνεύει τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὸ ἔργο ὅσων ὑπηρετοῦν στὴν Ἐκκλησία, τονίζοντας ὅτι:

«Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει μεταξύ τους φθόνος καὶ φιλονεικία. Ἀκολούθως ἀσχολεῖται μὲ τοὺς ἀρχομένους· διότι στὰ μὲν προηγούμενα κατέβαλε τοὺς ἄρχοντες μὲ τὸ νὰ πεῖ ὅτι δὲν ἔχει καμμία ἀξία ἡ σοφία τοῦ νοῦ, ἐδῶ δὲ πλήττει τοὺς ἀρχομένους, λέγοντας: Ὅταν δηλαδὴ κάποιος δηλώνει: "Ἐγὼ εἶμαι τοῦ Παύλου, ἐγὼ τοῦ Ἀπολλώ", αὐτὴ ἡ δήλωση δείχνει ὅτι ἔχουν σαρκικὸ φρόνιμα καὶ δὲν τοὺς ὠφέλησε οὔτε τοὺς ἔκανε νὰ κερδίσουν τίποτε, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμπόδισε νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὰ ἀνώτερα· διότι αὐτὸ ἐγέννησε ζηλοτυπία, ἡ δὲ ζηλοτυπία τοὺς ἔκανε σαρκικούς· καὶ τὸ ὅτι ἔγιναν σαρκικοὶ δὲν τοὺς ἄφησε νὰ ἀκούσουν τὰ ὑψηλότερα.

Τί λοιπὸν εἶναι ὁ Παῦλος, τί ὁ Ἀπολλώ; Δηλαδή μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἀπόδειξη, στὴν συνέχεια διατυπώνει τὴν κατηγορία φανερώτερα καὶ θέτει τὸ ὄνομά του ἀφαιρόντας κάθε ἀγριότητα συναισθημάτων καὶ μὴ ἐπιτρέποντας νὰ ὀργισθοῦν γιὰ τὰ λεγόμενα. Διότι, ἐὰν ὁ Παῦλος δὲν εἶναι τίποτε, καὶ δὲν ἀγανακτεῖ γι' αὐτό, πολὺ περισσότερο δὲν ἔπρεπε ἐκεῖνοι νὰ ἀγανακτοῦν. Κατὰ δύο τρόπους τοὺς στηρίζει καὶ μὲ τὸ νὰ χρη-

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 82

σιμοποιήσει τὸν ἑαυτό του καὶ μὲ τὸ νὰ μὴ τοὺς ἀποστερήσει ἀπὸ τὰ πάντα, διότι δῆθεν δὲν κατορθώνουν τίποτε· ἀλλὰ τοὺς δίνει κάτι μικρό, ὁπωσδήποτε ὅμως τοὺς δίνει. Διότι, ἀφοῦ εἶπε, "Τί λοιπὸν εἶναι ὁ Παῦλος, τί ὁ Ἀπολλώ;", πρόσθεσε· "παρὰ ὑπηρέτες διὰ τῶν ὁποίων ἐπιστεύσατε;" Τοῦτο δὲ εἶναι μὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μέγα ἔργο καὶ ἄξιο πολλῶν μισθῶν, ὅμως δὲν εἶναι τίποτε συγκρινόμενο πρὸς τὸ πρότυπο καὶ τὴν ρίζα τῶν ἀγαθῶν· διότι εὐεργέτης δὲν εἶναι ἐκεῖνος ποὺ διακονεῖ στὰ ἀγαθά, ἀλλὰ αὐτὸς ποὺ τὰ δίνει. Καὶ δὲν εἶπε "εὐαγγελισταί", ἀλλὰ "παρὰ διάκονοι", πρᾶγμα ποὺ εἶναι κάτι περισσότερο. Δὲν ἔκαναν δηλαδὴ ἁπλῶς εὐαγγελισμό, ἀλλὰ καὶ μᾶς διακόνησαν· καὶ ὁ μὲν εὐαγγελισμὸς εἶναι μόνο λόγος, ἐνῶ ἡ διακονία εἶναι καὶ ἔργο. Ὥστε, ἐὰν καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι μόνο διάκονος ἀγαθῶν καὶ ὄχι ἡ ἴδια ἡ ρίζα καὶ ἡ πηγή, καθ' ὅσο εἶναι Υἱός, πρόσεξε ποῦ ὁδηγεῖ ἡ ὑπόθεση αὐτή.

Πῶς λοιπὸν θὰ ἰσχυριζόταν κάποιος, λέει, ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξε διάκονος περιτομῆς; Ἐκεῖ ἐννοεῖ τὴν κατὰ σάρκα οἰκονομία καὶ ὄχι μὲ τὸν τρόπο αὐτό, τὸν ὁποῖο ἐννοοῦμε ἐδῶ. Ἐκεῖ ὀνομάζει διάκονο ἐκεῖνον ποὺ πραγματοποίησε τὴν ὑπόσχεση τῶν ἀγαθῶν, ὄχι ἐκεῖνον ποὺ ἔδωσε ἀπὸ τὸν ἑαυτό του τὰ ἀγαθά. Καὶ δὲν εἶπε, "ἐκεῖνοι ποὺ σᾶς ὁδηγοῦν στὴν πίστη", ἀλλὰ "ἐκεῖνοι, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιστεύσατε", δίνοντας πάλι σ' ἐκείνους τὸ περισσό-

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 83

τερο τῆς πρωτοβουλίας καὶ ἐννοώντας καὶ ἐδῶ καὶ τοὺς διακόνους. Ἐφόσον λοιπὸν ἀπὸ ἄλλο διακονοῦνταν, πῶς σφετερίζονται αὐτοὶ τὴν ἀξία;

Σὺ ὅμως κάνε μου τὴν χάρη καὶ πρόσεξε ὅτι καθόλου δὲν κατηγορεῖ αὐτούς, διότι δῆθεν σφετερίζονται, ἀλλὰ ἐκείνους ποὺ δίνουν τὴν ἀφορμή· διότι ἡ αἰτία τοῦ σφάλματος ἀποδίδεται στὸ πλῆθος· καὶ ἂν ἐκεῖνοι εἶχαν ἐγκαταλείψει τὴν πίστη, αὐτοὶ θὰ εἶχαν διαλυθεῖ. Κατὰ τρόπο σοφὸ λοιπὸν ἐπέτυχε δύο πράγματα, ἀφενὸς μὲν νὰ ἐκριζώσει τὸ ἁμάρτημα ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ τὸ ἐξουδετερώσει καὶ ἀφετέρου νὰ μὴ καταληφθεῖ ἀπὸ ἀπέχθεια πρὸς ἐκείνους οὔτε νὰ αὐξήσει τὴν διάθεσή τους γιὰ ἔριδες. "Καὶ ὅπως ἔδωκεν εἰς τὸν καθένα ὁ Κύριος". Δηλαδὴ οὔτε τὸ μηδαμινὸ ὀφείλεται στὶς δικές τους δυνάμεις, ἀλλὰ εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐνεργεῖ. Δηλαδή, γιὰ νὰ μήν λένε, "Τί λοιπόν; δὲν θὰ εὐγνωμονοῦμε ἐκείνους ποὺ μᾶς διακονοῦν;", τοὺς λέει: "Ναί, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζετε μέχρι ποίου σημείου, διότι οὔτε τοῦτο προέρχεται ἀπὸ αὐτούς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεό, ὁ ὁποῖος τὸ ἔδωσε".

"Ἐγὼ ἐφύτευσα, ὁ Ἀπολλὼς ἐπότισε, ἀλλὰ ὁ Θεὸς αὔξησε".

Δηλαδή, πρῶτος ἔρριψα τὸν λόγο, καὶ γιὰ νὰ μὴν ξεραθοῦν οἱ σπόροι ἀπὸ τοὺς πειρασμούς, ὁ Ἀπολλὼς πρόσθεσε τὸ δικό του ἔργο· ἀλλὰ τὸ πᾶν εἶναι ἔργο Θεοῦ. "Ὥστε δὲν εἶναι τίποτε οὔτε ἐκεῖ-

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 84

νος ποὺ φυτεύει οὔτε ἐκεῖνος ποὺ ποτίζει, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ποὺ αὐξάνει". Βλέπεις πῶς τοὺς παρηγορεῖ, ὥστε νὰ μὴν γίνουν σκληρότεροι μὲ τὸ νὰ ἀκούσουν, "ποῖος εἶναι ὁ τάδε καὶ ποῖος ὁ τάδε;". Διότι καὶ τὰ δύο εἶναι ἐνοχλητικά, δηλαδὴ καὶ τὸ νὰ πεῖ κανείς, "ποῖος εἶναι ὁ τάδε καὶ ποῖος ὁ τάδε;" καὶ τὸ νὰ πεῖ, ὅτι "οὔτε ὁ φυτεύων οὔτε ὁ ποτίζων εἶναι τίποτε". Πῶς λοιπὸν ἐμετρίασε αὐτά; Μὲ τὸ νὰ παρουσιάσει τὸ μηδαμινὸ τοῦ ἔργου στὸ δικό του πρόσωπο, λέγοντας: "Τί λοιπὸν εἶναι ὁ Παῦλος, τί ὁ Ἀπολλώς;" καὶ μὲ τὸ νὰ ἀποδώσει τὸ πᾶν στὸν Θεὸ ποὺ δίνει τὰ πάντα. Ἀφοῦ δηλαδὴ εἶπε ὅτι αὐτὸς ἐφύτευσε καὶ ἀφοῦ πρόσθεσε ὅτι δὲν εἶναι τίποτε ὁ φυτεύων, συμπλήρωσε "ἀλλὰ ὁ αὐξάνων Θεός". Καὶ δὲν σταμάτησε σ' αὐτό, ἀλλὰ μὲ νέο συμπέρασμα πάλι τὸ διορθώνει λέγοντας: "Ἐκεῖνος ποὺ φυτεύει καὶ ἐκεῖνος ποὺ ποτίζει εἶναι ἕνα". Μὲ αὐτὸ δηλαδὴ διδάσκει καὶ κάτι ἄλλο, τὸ νὰ μὴν ὑπερηφανεύεται ὁ ἕνας κατὰ τοῦ ἄλλου. Λέει δὲ ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἕνα ὡς πρὸς τὸ ὅτι τίποτε δὲν μποροῦν νὰ κάνουν χωρὶς τὸν Θεό, ποὺ αὐξάνει τὸ ἔργο. Μὲ τὸ νὰ πεῖ δὲ αὐτό, οὔτε ἐκείνους ποὺ κοπιάζουν πολὺ τοὺς ἔκανε νὰ ἀγανακτοῦν γιὰ ὅσους πρόσφεραν λίγα, οὔτε αὐτοὺς τοὺς δεύτερους νὰ φθονοῦν τοὺς πρώτους.

Ἔπειτα, ἐπειδὴ αὐτὸ τοὺς ἔκανε ραθυμότερους, τὸ νὰ νομίζουν δηλαδὴ ὅτι εἶναι τὸ ἴδιο ὅλοι,

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 85

καὶ ἐκεῖνοι ποὺ πρόσφεραν πολλὰ καὶ ἐκεῖνοι ποὺ πρόσφεραν λίγα, πρόσεξε πῶς τὸ διώρθωσε μὲ τὸ νὰ πεῖ· "καθένας θὰ λάβει τὸν μισθό του ἀναλόγως τοῦ κόπου του". Σὰν νὰ ἔλεγε: "Μὴ φοβᾶσαι γιὰ τὸ ὅτι εἶπα ὅτι ὅλοι εἶναι τὸ ἴδιο· διότι συγκρινόμενοι μὲ τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅλοι τὸ ἴδιο· ἀλλὰ ὅσον ἀφορᾶ τοὺς κόπους τους δὲν εἶναι ὅλοι τὸ ἴδιο, ἀλλὰ ὁ καθένας θὰ λάβει τὸν δικό του μισθό".

Ἔπειτα, ἀφοῦ ἐπέτυχε αὐτὸ ποὺ ἤθελε, μετριάζει τὸ αὐστηρὸ ὕφος του ἀκόμη περισσότερο καὶ πρὸς αὐτοὺς ποὺ πράττουν κατὰ δύναμη ἐκδηλώνει πολλὴ ἐπιείκεια. "Εἴμαστε δηλαδὴ συνεργάτες τοῦ Θεοῦ· σεῖς εἶστε ἀγρὸς τοῦ Θεοῦ, οἰκοδομὴ τοῦ Θεοῦ". Βλέπεις πῶς ἀποδίδει καὶ σ' αὐτοὺς ἔργο ὄχι μικρό, ἀφοῦ προηγουμένως ἀπέδειξε ὅτι τὸ πᾶν εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ δηλαδὴ πάντοτε συμβουλεύει πειθαρχία στοὺς ἄρχοντες, γιὰ τοῦτο δὲν ἐκμηδενίζει πλήρως τοὺς διδασκάλους. "Εἶσθε ἀγρὸς τοῦ Θεοῦ". Ἐπέμεινε δηλαδὴ στὴν μεταφορά, ἐπειδὴ εἶπε "ἐφύτευσα". Ἐφόσον δὲ εἶστε ἀγρὸς τοῦ Θεοῦ, εἶναι δίκαιο νὰ ὀνομάζεσθε ὄχι ἀπὸ τὸ ὄνομα αὐτῶν ποὺ τὸν καλλιεργοῦν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεό· διότι ἕνας ἀγρὸς δὲν παίρνει τὸ ὄνομά του ἀπὸ αὐτὸν ποὺ τὸν καλλιεργεῖ, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτη. "Εἶστε οἰκοδομὴ τοῦ Θεοῦ". Ἐπίσης ἡ οἰκοδομὴ δὲν εἶναι τοῦ τεχνίτη, ἀλλὰ τοῦ ἰδιοκτήτη. Καὶ ἂν εἶστε οἰκοδομή, δὲν πρέπει νὰ ἔχετε διάσπαση,

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 86

διότι τοῦτο δὲν θὰ ἦταν οἰκοδομή. Ἐὰν εἶστε ἀγρός, δὲν πρέπει νὰ ἔχετε διαιρέσεις, ἀλλὰ νὰ περιτειχίζεσθε μὲ ἕνα φράκτη, τὸν φράκτη τῆς ὁμόνοιας.

"Κατὰ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ ποὺ μοῦ δόθηκε, ὡς καλὸς ἀρχιτέκτων ἔχω θέσει θεμέλιον". Σοφὸ ἀπεκάλεσε ἐδῶ τὸν ἑαυτό του, ὄχι ἀπὸ ἔπαρση, ἀλλὰ δίνοντας σ' αὐτοὺς πρότυπο καὶ δεικνύοντας ὅτι τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικὸ σοφοῦ, τὸ νὰ θέτει ἕνα θεμέλιο. Πρόσεξε λοιπὸν πῶς μιλάει μὲ μετριοφροσύνη. Ἀφοῦ δηλαδὴ εἶπε τὸν ἑαυτό του σοφό, δὲν ἄφησε νὰ νοηθεῖ ὅτι ἡ σοφία εἶναι δική του, ἀλλά, ἀφοῦ προηγουμένως ἀπέδωσε ὅλο τὸν ἑαυτό του στὸν Θεό, τότε ἀπεκάλεσε σοφὸ τὸν ἑαυτό του· διότι λέει "Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ποὺ μοῦ ἐδόθη". Δηλαδὴ δεικνύει συγχρόνως ὅτι καὶ τὸ πᾶν εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι τοῦτο πρὸ παντὸς εἶναι χάρις, τὸ νὰ μὴν γίνωνται διαιρέσεις, ἀλλὰ τὸ ὅλο ἔργο νὰ στηρίζεται σ' ἕνα θεμέλιο. "Ἄλλος κτίζει· καθένας δὲ ἂς προσέχει πῶς κτίζει". Ἐδῶ νομίζω ὅτι στὴν συνέχεια εἰσάγει αὐτοὺς στὸν ἀγώνα τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀφοῦ τοὺς συνένωσε καὶ τοὺς ἔκανε ἕνα. "Κανεὶς ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ θέσει ἄλλο θεμέλιο ἐκτὸς ἐκείνου ποὺ ἔχει τεθεῖ, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός". Καὶ δὲν μπορεῖ, ἐφόσον ὑπάρχει ὁ ἀρχιτέκτων· ἐὰν ὅμως τεθεῖ τὸ θεμέλιο, δὲν ὑπάρχει πλέον ἀρχιτέκτων.

Κοίταξε πῶς ἀποδεικνύει τὸ ὅλο θέμα ἀκόμη

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 87

καὶ μὲ κοινὲς ἔννοιες. Αὐτὸ λοιπὸν ποὺ λέει, σημαίνει τὸ ἑξῆς: Ἐκήρυξα τὸν Χριστό, σᾶς ἔδωσα τὸ θεμέλιο, προσέχετε τώρα πῶς συνεχίζετε τὴν οἰκοδομή, μήπως μὲ κενοδοξία; μήπως ἀποσπᾶτε τοὺς μαθητὲς γιὰ νὰ τοὺς προσκολλήσετε σὲ ἀνθρώπους; Ἂς μὴν δίνουμε λοιπὸν προσοχὴ στὶς αἱρέσεις. "Κανεὶς ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ θέσει ἄλλο θεμέλιο ἐκτὸς ἐκείνου ποὺ ἔχει τεθεῖ".

Ἂς οἰκοδομοῦμε λοιπὸν ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ θεμέλιο, καὶ ἂς εἴμαστε προσκολλημένοι σ' αὐτὸ τὸ θεμέλιο, ὡς κλῆμα ἀμπέλου, καὶ ἂς μὴν ὑπάρχει τίποτε μεταξύ μας καὶ τοῦ Χριστοῦ, διότι, ἂν ὑπάρξει κάτι στὸ μέσον, ἀμέσως χανόμεθα. Τὸ κλῆμα δηλαδὴ τρέφεται ἀπὸ τὸν χῶρο στὸν ὁποῖο βρίσκεται· καὶ ἡ οἰκοδομὴ στέκεται ἐπειδὴ τὰ διάφορα μέρη της εἶναι συνδεδεμένα· μόλις ὑπάρξει διάσταση τῶν μερῶν, χάνεται, διότι δὲν ἔχει ποῦ νὰ στηριχθεῖ. Λοιπόν, νὰ μὴν κρατούμεθα ἁπλῶς ἀπὸ τὸν Χριστό, ἀλλὰ νὰ προσκολληθοῦμε σὲ Αὐτόν· διότι ἂν ἀπομακρυνθοῦμε, χανόμεθα. "Ἐκεῖνοι ποὺ κρατοῦν τοὺς ἑαυτούς τους μακριὰ ἀπὸ Ἐσένα θὰ χαθοῦν", λέει. Ἂς προσκολλώμεθα λοιπὸν σ' Αὐτὸν καὶ μάλιστα ἂς προσκολλώμεθα μὲ τὰ ἔργα· "ἐκεῖνος ποὺ τηρεῖ τὶς ἐντολές μου, αὐτὸς μένει μαζί μου". Καὶ μάλιστα μᾶς ἑνώνει μὲ πολλὰ παραδείγματα»[9].

9. Ἰωάννου Χρυσοστόμου· Ὁμιλία Η΄ εἰς τήν Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴ ΕΠΕ τ. 18 Θεσσαλονίκη 1978.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 88

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 89

Ἐπίλογος

Μὲ τὶς εἰκόνες ποὺ προαναφέρθηκαν δίνεται ἡ ταυτότητα τῶν Πρεσβυτέρων καὶ τῶν Ἐπισκόπων, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ ἔργου ποὺ ὀφείλουν νὰ ἐπιτελέσουν καὶ τῆς ἀποστολῆς ποὺ τοὺς ἔχει ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ Θεό. Ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς ὀφείλει νὰ ἀναμετρήσει, νὰ ζυγίσει καὶ νὰ ἐπιβεβαιώσει τὴν ἐκλογή του, τὴν θέση του καὶ τὸν τρόπο τῆς ἐργασίας του στὴν Ἐκκλησία, ποὺ δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγει ὅτι Αὐτὴ ἀνήκει ΜΟΝΟ ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ.

✺ Ὡς καλὸς ἁλιέας γεμίζει τὴν σαγήνη Του μὲ ἰχθεῖς.

✺ Ὡς καλὸς ποιμένας ποιμαίνει μὲ ἐπιστήμη τὸ λογικὸ ποίμνιό του.

✺ Ὡς καλὸς γεωργὸς καλλιεργεῖ τὸ γεώργιο τοῦ Θεοῦ.

✺ Ὡς καλὸς οἰκοδόμος κτίζει τὸν Οἶκο τοῦ Θεοῦ.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 90

✺ Ὡς καλὸς διαχειριστὴς ὑπηρετεῖ τοὺς πιστούς.

Ὁ πρύτανις τῶν θεολόγων ἁγίων πατέρων Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἀνακεφαλαιώνοντας τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, τονίζει ὅτι τὸ καθῆκον τῶν Ἐπισκόπων, τῶν Πρεσβυτέρων καὶ τῶν Διακόνων εἶναι νὰ διδάσκουν τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ α) πῶς πρέπει νὰ πιστεύουν καὶ β) πῶς πρέπει νὰ προσεύχονται (πίστη καὶ θεία Λατρεία) καὶ νὰ ἐλέγχουν αὐστηρὰ ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ τὶς βιοτικὲς μέριμνες καὶ ζοῦν τρυφηλὴ ζωή.

«Καὶ γὰρ διὰ τοῦτό εἰσιν οἱ ἐπίσκοποι καὶ τὰ τάγματα τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων διὰ τὸ διδάσκειν τὸν λαὸν τὸ πῶς δεῖ πιστεύειν, καὶ τὸ πῶς εὔχεσθαι. Καὶ γὰρ οἱ φωστῆρες ἐκεῖνοι, οἱ ἀληθεῖς ποιμένες καὶ διδάσκαλοι οἱ θεοφόροι, οἱ ὁδηγοὶ τῆς σωτηρίας, οὐδὲν ἄλλο βιωτικὸν ἐφρόντιζον, εἰ μὴ τὸ διδάσκειν τὸν λαὸν τὰ πρὸς σωτηρίαν, ὡς κατὰ ἀλήθειαν βουλόμενοι λόγον δοῦναι τῷ Θεῷ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Οἱ δὲ ἐπίσκοποι τῆς γενεᾶς ταύτης ἄλλο οὐδὲν μεριμνῶσιν, εἰ μὴ ἵππους καὶ βουκόλια, καὶ ἀγέλας, καὶ ἀγροὺς καὶ συνδέσμους χρυσίου· πῶς πωλήσωσι τὸν σίτον· πῶς διανέμωσι τὸν οἶνον· πῶς καμπανίσωσι τὸ ἔλαιον· πῶς πραγματεύσωνται τὸ ἔριον καὶ τὸ μέταξον· καὶ ἄλλο οὐδὲν θεωροῦσιν ἐπιμελῶς, εἰ μὴ τοῦ νομίσμα-

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 91

τος τὴν χαραγήν, καὶ τὸν σταθμόν· καὶ περιβλέπουσι καθημέραν τὰς τραπέζας τὰς Συβαριτικάς, καὶ τὸν οἶνον τὸν εὔοσμον, καὶ τοὺς ἰχθύας τοὺς μεγάλους· τὴν δὲ ποίμνην αὐτῶν ἀμελῶς βλέπουσι· καὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν ἐπιμελῶνται, τῆς δὲ ψυχῆς καταφρονοῦσιν. Ὄντως κατὰ τὸ γεγραμμένον, οἱ ποιμένες τοῦ αἰῶνος τούτου λύκοι γεγόνασι. Καὶ ὅταν θεάσωνται ἐκ τοῦ ποιμνίου αὐτῶν τινας μικρόν τι ἁμάρτημα ποιήσαντας, εὐκόλως κατεπανίστανται, καὶ ἐπιτίμια ἀλλεπάλληλα καταπέμπονται· καὶ μὴ βλέποντες τῆς ποιμαντικῆς αὐτῶν τιμῆς τὴν ἀκρίβειαν, τὴν ποίμνην αὐτῶν καθημέραν περισκοποῦσιν οὐχ ὡς ποιμένες, ἀλλ᾽ ὡς μισθωτοί»[1].

1. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ: «*Λόγος ἀποδεικτικὸς περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων πρὸς πάντας τοὺς χριστιανοὺς καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλῖνον καὶ πρὸς πάντας τοὺς αἱρετικούς*» Migne P.G., τ. 95, στ. 329 § ιδ΄.

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 92

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 93

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 94

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 95

TIS EIMI KYRIE:Layout 1 6/9/2017 9:35 μ Page 96

Ἐκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr